

**UCHWAŁA NR XVIII/122/12
RADY GMINY MIELNIK**

z dnia 7 grudnia 2012 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mielnik
na lata 2012 - 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591; z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457; z 2006r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218; z 2008r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009r. Nr 52 poz. 420, Nr 157, poz. 1241; z 2010r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675; z 2011r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281; z 2012r. poz. 567) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dn. 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 i zm. Nr 65, poz. 554 oraz zm. Nr 157, poz. 1241, Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706, Nr 221, poz. 1738; z 2010r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527, Nr 125, poz. 842; z 2011r. Nr 81; poz. 440, Nr 106, poz. 662, Nr 149. poz. 887) Rada Gminy Mielnik uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mielnik na lata 2012 - 2020 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mielnik.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jan Zduniewicz

Załącznik do Uchwały Nr XVIII/122/12
Rady Gminy Mielnik
z dnia 7 grudnia 2012 r.

**STRATEGIA INTEGRACJI
I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MIELNIK
na lata 2012 – 2020**

Mielnik 2012

CZĘŚĆ I. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII

1. Wprowadzenie

Gminna Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mielnik jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców gminy Mielnik.

Podstawą prawną do opracowania i wdrażania strategii jest Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r (Dz.U.Nr 175 poz. 1362 z późn. zm). Zgodnie z art. 17 ust.1 *Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.*

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, dopasowane do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie gminnym, w zakresie polityki społecznej, taką rolę pełni strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych.

Niniejsza strategia została opracowana przez zespół powołany Zarządzeniem Wójta Nr 83/12 z dnia 26 stycznia 2012r. przy merytorycznym wsparciu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu gminy, pracownicy GOPS, przedstawiciele oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i straży granicznej, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła rzymsko-katolickiego i prawosławnego.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2012-2020.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów.

2. Ramy czasowe i etapy budowania GSIIRPS.

Pracę nad przygotowaniem Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2012-2020 rozpoczęto w miesiącu marcu 2012r.

Zarządzeniem Wójta Gminy Nr 83/12 z dnia 26 stycznia 2012r w sprawie powołania Zespołu do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powołano Zespół w składzie:

Koordynator Zespołu - Piotr Wysocki, Sekretarz Gminy ,

Członkowie Zespołu: Halina Mirowska, Alicja Sawczuk, Irena Wysocka, Barbara Hackiewicz, Kamil Markiewicz, Alina Hackiewicz-Stępień, Maria Boguszewska, Andrzej Kiślak, Justyna Kasjaniuk.

Warsztaty zostały zorganizowane w dniach 14 marca 2012r, 25 kwietnia 2012, 23 maja 2012r. oraz 6 czerwca 2012r.

- I warsztat strategiczny – 14 marca 2012r. – Cel i proces tworzenia strategii w Gminie Mielnik.

Cel warsztatu: określenie celu budowania strategii i korzyści, jakie z tego wynikają, przedstawienie i analiza zasad rozwoju społecznego.

- II warsztat strategiczny - 25 kwietnia 2012r – potrzeby, problemy.

Cel warsztatu: diagnoza stanu bieżącego gminy, analiza sytuacji społecznej w gminie w oparciu o dane statystyczne oraz opinie środowisk i przedstawicieli instytucji społecznych, identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w gminie, analiza przyczyn zjawisk społecznych, wzajemnych korelacji, badanie potrzeb społecznych oraz zakresu ich zaspokajania, określenie zasobów społecznych gminy.

- III warsztat strategiczny - 23 maja 2012 r. – Wizja gminy, rozwój społeczny.

Cel warsztatu: analiza zasad rozwoju społecznego, wizje rozwoju społecznego, cele strategiczne, cele i kierunki działań w gminie, sposoby zarządzania realizacją strategii (monitoring, ewaluacja, aktualizacja).

- IV warsztat strategiczny - 06 czerwca 2012 r.-

Cel warsztatu: wypracowanie koncepcji projektów stanowiących odpowiedź na problemy i potrzeby społeczne, ocena wskazanych rozwiązań i wybór optymalnych projektów oraz wypracowanie ich akceptacji do realizacji.

Prace nad Gminną Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych zakończono w miesiącu wrzesień 2012r.

Niniejsza strategia zawiera dwa niezbędne warunki do efektywnej realizacji pomocy społecznej a mianowicie: diagnozę rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej Gminy Mielnik oraz długofalowy plan działań.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Mielnik została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej uzyskane w toku bieżącej jego działalności, Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach, oraz instytucji i organizacji współpracujących z Ośrodkiem.

3. Dokumenty strategiczne istotne dla rozwoju Gminy Mielnik.

Głównym dokumentem planistycznym dotyczącym rozwoju społeczno- gospodarczego gminy jest aktualnie opracowywana **Gminna Strategia Rozwoju Gminy**. W swych podstawowych założeniach ma ona mobilizować mieszkańców, instytucje i podmioty gospodarcze

wokół nadrzędnego celu strategicznego – zrównoważonego rozwoju gminy, rozumianego jako „taki rozwój społeczno- gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych”.

Strategia określa główne kierunki działania władz samorządowych – głównego podmiotu odpowiedzialnego za zaspokojenie bieżących potrzeb lokalnej społeczności oraz realizację zadań inwestycyjnych w sferze własności publicznej. Podkreśla się zarazem, że władze gminne muszą „inspirować, umiejętnie aktywować i koordynować wszelkie poczynania i działania realizatorów poszczególnych zadań i przedsięwzięć”.

Strategia jest zgodna z dokumentami o znaczeniu ponadlokalnym:

- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego, stanowiąca załącznik do Uchwały Nr XXXV/438/06 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 30 stycznia 2006 r. – główny cel strategiczny dokumentu to „Województwo podlaskie regionem aktywnego i zrównoważonego rozwoju z wykorzystaniem walorów środowiska naturalnego, wielokulturowej tradycji i położenia przygranicznego”.
- Strategia Rozwoju Powiatu Siemiatyckiego do 2015 roku, która stanowi załącznik do Uchwały Nr XXVII/185/01 z dnia 7 września 2011 r. Rady Powiatu Siemiatyckiego – główny cel strategiczny to „ Powiat siemiatycki obszarem zrównoważonego rozwoju gospodarczego zmierzającym do osiągnięcia spójności społeczno- ekonomicznej i wysokich standardów ekologicznych w ramach regiony, kraju i jednoczącej się Europy”.
- **Strategia Rozwoju Gminy jest** w trakcie opracowywania
- Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2012 rok, przyjęty Uchwałą Nr XII/71/11 Rady Gminy Mielnik z dnia 28 grudnia 2011 roku.
- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przyjęty Uchwałą Nr XIII/78/12 Rady Gminy Mielnik z dnia 24 lutego 2012 roku.
- „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Mielnik na lata 2009 – 2032” przyjęty Uchwałą Nr XXX/136/10 z dnia 23 lutego 2010 roku.
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2014 przyjęty Uchwałą Rady Gminy Mielnik Nr XIII/80/12 z dnia 24 luty 2012 rok
- Plan odnowy miejscowości Mielnik na lata 2009 -2015 zatwierdzony Uchwałą Rady Gminy Mielnik Nr XXIII/108/09 z dnia 19maja 2009 roku.

Celem niniejszej strategii jest minimalizowanie negatywnych zjawisk społecznych, a także integracja społeczna i zawodowa grup wykluczonych lub dyskryminowanych, stworzenie podstaw do opracowywania lokalnych programów i możliwości aplikowania do dysponentów środków finansowych.

CZĘŚĆ II. RAPORT O STANIE GMINY

Gmina Mielnik to gmina wiejska położona w narożniku utworzonym przez rzekę Bug i wschodnią granicę państwa z Białorusią. Leży na Wysoczyźnie Drohickej, w środku historycznego Podlasia.

Ludność zróżnicowana wyznaniowo i etnicznie, charakteryzuje kresy i jest pozostałością odległych i zawiłych procesów osadniczych i historycznych. Gmina składa się z ponad dwudziestu jednostek osadniczych tworzących 13 sołectw. Wsie usytuowane są głównie nad rzekami: Bug, Moszczonka, Mętna wśród kompleksów leśnych dawnej Puszczy Mielnickiej.

Największą osadą jest Mielnik liczący 857 mieszkańców. Obecnie powierzchnia gminy wynosi 196,2 km². Liczba ludności według stanu na dzień 31 grudnia 2011r wynosi 2 603 osób, tj. 1359 kobiet i 1244 mężczyzn.

Wsie Gminy Mielnik

Dane z Urzędu Gminy stan na 31.12.2011r.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Adamowo	71
2.	Adamowo-Zastawa	34
3.	Grabowiec	7
4.	Homoty	86
5.	Końskie Góry	4
6.	Koterka	15
7.	Kudelicze	74
8.	Maćkowicze	69
9.	Mętna	69
10.	Mielnik	857
11.	Moszczona Królewska	215
12.	Niemirów	143
13.	Oksiutycze	58
14.	Olchowicze	12
15.	Ośłowo	112
16.	Pawłowicze	43
17.	Poręby	7
18.	Radziwiłówka	111
19.	Stankowicze	20
20.	Sutno	156
21.	Tokary	161
22.	Wajków	53
23.	Wilanowo	226

Położenie Gminy Mielnik

Rysunek 1. Położenie Gminy Mielnik w Powiecie Siemiatyckim

Działalność władz samorządowych.

Rada Gminy Mielnik V Kadencji została wybrana dnia 21.11.2010r.

Składa się z 15 radnych. W Radzie działają cztery komisje:

- Komisja ds. Organizacyjnych, Społecznych i Obywatelskich,
- Komisja Rewizyjna
- Komisja Rozwoju Gospodarczego
- Komisja Finansowo - Budżetowa

Wójtem Gminy jest Adam Tobota. Został wybrany dnia 5.12.2010r.

Kadencja rady Gminy i Wójta Gminy trwa 4 lata.

Gmina Mielnik należy do:

- Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego,
- Podlaskiego Stowarzyszenia Gmin,
- Związku Gmin Regionu Puszczy Białowieskiej

Gminne jednostki organizacyjne.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielniku,
- Zespół Szkół w Mielniku,
- Zakład Gospodarki Komunalnej

Samorządowe instytucje kultury.

- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Mielniku
- Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku

Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.

- Szkolne Koło Caritas
- Mielnicki Klub Sportowy "MIELNIK"
- Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: Tokary, Wilanowo, Moszczona Królewska, Niemirow, Sutno, Mielnik, Oksiutycze, Osłowo
- Stowarzyszenie Agroturystyczne „Puszcza Mielnicka”,
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Mielnickiej,
- Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych,
- Koło Związku Emerytów, rencistów i Inwalidów „Jarzębina”,
- Polski Związek Wędkarski,
- Zespoły Śpiewacze: „Nowina”, „Krynica”, „Wrzosa”, „Mielniczanie”,
- Rada Parafialna Parafii Prawosławnej p.w. Ikony Matki Bożej Wszystkich Strapionych Radość w Tokarach, p.w. Najświętszej Marii Panny w Mielniku, Rada Parafialna Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Przemienienia Pańskiego w Mielniku, p.w. Św. Stanisława Kostki w Niemirowie, p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Tokarach,
- Grupa Inicjatywna P. Alina Hackiewicz - Stępień

Środowisko przyrodnicze.

Gmina Mielnik położona jest w obrębie dwóch mezoregionów: Wysoczyzny Drohickej i Podlaskiego Przełomu Bugu. Wysoczyzna Drohiccka charakteryzuje się bardzo urozmaiconą rzeźbą. Maksymalne wysokości bezwzględne przekraczają tu 200 m n.p.m. (Góra Uszeście 116,8 m n.p.m). Strefę kontaktu obszaru wysoczyznowego z doliną Bugu cechują strome stoki. Walory i zasoby środowiska to: dolina rzeki Bug, lasy nurzecko – mielnickie, doliny rzek: Moszczona, Mętna, złoża kredy piszącej, potencjalne złoża solanek w Mielniku, obszary chronione (rezerваты, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, użytki ekologiczne).

Od zachodu i północy graniczy z gminami: wiejską Siemiatycze i wiejską Nurzec Stacja w powiecie siemiatyckim, od południa poprzez rzekę Bug z gminą wiejską Konstantynów w powiecie bialskim oraz z gminą wiejską Sarnaki w powiecie łosickim. Wschodnią granicę gminy stanowi jednocześnie granica państwa z Białorusią.

Mieszkańcy Gminy.

Ludność Gminy

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w gminie na koniec 2011 r. zamieszkiwało 2 603 mieszkańców, w tym 1244 mężczyzn i 1359 kobiet. Ludność skupia się w wymienionych wyżej 20 miejscowościach, z których najludniejsze to Mielnik, Wilanowo, Moszczona Królewska. Gęstość zaludnienia wynosi 13,27 osób/km².

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Mielnik na lata 2012 – 2020

Cecha	Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba ludności w tym:		2805	2775	2732	2698	2662	2629	2603
Mężczyzn		1346	1342	1320	1300	1273	1257	1244
Kobiet		1459	1433	1412	1398	1389	1372	1244
Ludność w wieku przedprodukcyjnym		491	472	451	432	415	377	377
Ludność w wieku poprodukcyjnym		782	784	764	760	751	733	712
Ludność w wieku produkcyjnym		1532	1519	1517	1506	1496	1519	1514
Urodzenia żywe		16	22	17	17	21	16	19
Zgony		45	38	52	50	53	49	49
Przyrost naturalny		-29	-16	-35	-33	-32	-33	-30
Migracja		27	25	31	27	24	46	30

Źródło: Urząd Gminy Mielnik

Jak widać liczba ludności ma tendencję spadkową. Spowodowane jest to ujemnym przyrostem naturalnym oraz emigracją ludzi na zewnątrz. Młodzi ludzie zdobywają wykształcenie i wyjeżdżają do większych aglomeracji, gdzie łatwiej jest zdobyć pracę. W strukturze ludności Gminy znacząca przewaga udziału wieku poprodukcyjnego (29,9%) nad wiekiem przedprodukcyjnym (11,0%) świadczy o wyraźnym starzeniu się ludności. W Gminie od lat występuje ujemny przyrost naturalny o różnym natężeniu, z rysującą się niekorzystną tendencją wzrostową w ostatnich latach. Jest to zjawisko bardzo niekorzystne.

Szacunkowa liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w roku 2010 wg. Edukacyjnych grup wiekowych :

- 0 - 2 lat	- 30 osób
- 3 - 6 lat	- 75 osób
- 7 - 12 lat	- 122 osób
- 13 - 15 lat	- 53 osób

Źródło: GUS w Białymstoku

W.w. liczby są bardzo małe. Oznacza to, że na obszarze Gminy brak jest konieczności funkcjonowania większych obiektów edukacyjnych (przedszkoli, szkół, internatów itp.).

Czynnikami ograniczającymi rozwój demograficzny Gminy są: emigracja stała powodująca ciągły spadek liczby ludności Gminy, emigracja czasowa(zarobkowa), starzenie się ludności wiejskiej , bezrobocie , patologia społeczna, niska aktywność gospodarcza. Są to czynniki bardzo niepokojące.

Analizując trendy demograficzne trzeba jednak zwrócić uwagę na kształtowanie się struktury wieku ekonomicznego na przestrzeni co najmniej kilku lat. Uwidacznia się wyraźnie, że w gminie stale spada liczba dzieci i młodzieży w wieku do 18 r. (wyrażona zarówno w ujęciu procentowym jak i w wartościach bezwzględnych). W 2005 r. osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły blisko 17,50% całej populacji, w 2011 r. – już tylko 14,48%. W badanych okresach rosła natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym (w 2005 r. 54,62% zaś w 2011 r. 58,17%).

Obserwowany obecnie i spodziewany w przyszłości jest stały wzrost liczby osób w wieku emerytalnym (zjawisko „starzenia się społeczeństwa”).

Lata	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2005	17,50%	54,62%	27,88%
2006	17,01%	54,74%	28,25%
2007	16,51%	55,53%	27,96%
2008	16,01%	55,82%	28,17%
2009	15,59%	56,20%	28,21%
2010	14,34%	57,78%	27,88%
2011	14,48%	58,17%	27,35%

Tabela nr 2. Struktura wieku ludności Gminy w latach 2005-2011.

Ludność niepełnosprawna

Wśród mieszkańców Gminy Mielnik dość znaczną grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Rozróżnia się przy tym niepełnosprawność prawną i biologiczną.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			Osoby niepełnosprawne					
	Ogółem	mężczyźni	kobiety	prawnie			biologicznie		
				razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
OGÓŁEM:	568	267	301	355	185	170	213	82	131

Źródło: dane z Urzędu Statystycznego

Rynek pracy i bezrobocie

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach stan bezrobotnych z terenu Gminy Mielnik na dzień 31 grudnia 2011r kształtuje się na poziomie 5,28%. Wśród 1514 osób w wieku produkcyjnym 80 pozostaje bez zatrudnienia.

Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy (stan w końcu 4 kwartału 2010r.):

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych razem	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	Liczba poszukujących pracy	
1	Czas pozostawania bez pracy w m-c	Do 1	7	3	0
		1-3	17	8	0
		3-6	6	8	0
		6-12	19	1	0
		12-24	14	X	0
		Pow. 24	17	X	0
2	Wiek	18-24	16	6	0
		25-34	22	0	0
		35-44	14	0	0
		45-54	11	0	0
		55-59	12	0	0
		60-64 l.	5	0	0
2	Wykształcenie	Wyższe	18	2	0
		Policealne i średnie	15	2	0
		Średnie ogólnokształcące	4	0	0
		Zasadnicze zawodowe	23	2	0

		Gimnazjalne i poniżej	20	0	0
4	Staż pracy ogółem	Do 1 roku	10	1	0
		1-5	24	2	0
		5-10	8	0	0
		10-20	9	0	0
		20-30	11	0	0
		30 lat i więcej	3	0	0
		bez stażu	15	3	0
Ogółem			80	6	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Siemiatyczach

Bezrobotni z terenu Gminy Mielnik:

	2005	2008	2010	2011
Liczba bezrobotnych	105	80	85	80

Dane z PUP w Siemiatyczach

Dużym problemem Gminy jest bezrobocie ukryte. Polega ono na tym, że wiele osób, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, nie może zarejestrować się mając powyżej 2 ha przeliczeniowych, dotyczy to również współmałżonków. Ponadto, pomimo to, że są zarejestrowani, to PUP nie ma odpowiednich propozycji pracy (przeszkody, dojazdy, niskie zarobki itp.).

Gmina Mielnik jest gminą wiejską o charakterze rolniczym. W gminie użytki rolne stanowią 26,39% powierzchni ogólnej, natomiast grunty orne zajmują ok 17,00% powierzchni ogólnej. Na gruntach ornym występuje mozaika gleb od klasy III aż do VI.

Na terenie gminy istnieje 3 128 szt. indywidualnych gospodarstw rolnych

(o średniej powierzchni pomiędzy 3,0 a 4,99 ha). Wśród indywidualnych gospodarstw rolnych dominują małe i średnie, w większości zorientowane na samo zaopatrzenie rodzin rolników, chociaż systematycznie wzrasta też poziom produkcji towarowej i produkcji wykorzystywanej do wyżywienia turystów.

Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Gminie Mielnik:

	2005	2008	2010	2011
Rolnictwo i leśnictwo	5	3	2	2
Działalność produkcyjna	8	13	11	11
Budownictwo	13	16	18	18
Handel i Naprawy	18	8	9	9

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mielnik na lata 2012 – 2020

Hotele i Restauracje	3	3	3	5
Transport, składowanie i łączność	8	4	5	5
Pośrednictwo finansowe	0	0	0	0
Obsługa Nieruchomości i firm	1	1	3	2
Administracja publiczna i obrona narodowa	0	0	0	0
Edukacja	0	0	1	1
Ochrona zdrowia i opieka socjalna	2	3	3	4
Pozostała działalność usługowa, komunalna, socjalna i indywidualna	2	5	10	10
ogółem	60	56	65	67

Gospodarka lokalna

Dane o rynku pracy w 2010r.:

Pracujący¹	315
Bezrobotni zarejestrowani	85
w tym kobiety w %	48,2
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	5,9
w tym kobiety w %	6,2

Dane z Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Na terenie gminy obecnie funkcjonują następujące zakłady pracy:

- Urząd Gminy Mielnik
- Bank Spółdzielczy
- Gminny Ośrodek Zdrowia
- Zespół Szkół im. Unii Mielnickiej w Mielniku
- Urząd Pocztowy
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”
- Zakład Przesyłu Ropy Odcinek Wschodni PERN „Przyjaźń” S.A. w Adamowie
- OMYA sp. z o.o. Oddział Mielnik
- Placówka Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej w Mielniku

¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez pracujących w rolnictwie indywidualnym

- Zakłady rzemieślnicze o charakterze usługowym m.in. z zakresu ogólnobudowlanych
- Pensjonat „Panorama”
- Sklepy detaliczne

Rolnictwo

Powierzchnia geodezyjna Gminy Mielnik wynosi 196,39 km, co stanowi 13,4% powierzchni powiatu siemiatyckiego i około 1% powierzchni województwa.

Użytkowanie gruntów przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Użytkowanie gruntów	ha	% w stosunku do całości	W tym:
1.	Użytki rolne	5183	26,39%	100%
1.1	grunty orne	3338	17,00%	64,40%
1.2	sady	35	0,18%	0,68%
1.3	łąki trwałe	733	3,73%	14,14%
1.4	pastwiska trwałe	812	4,13%	15,67%
1.5	grunty rolne zabudowane	226	1,15%	4,36%
1.6	grunty pod stawami	6	0,03%	0,12%
1.7	rowy	33	0,17%	0,64%
2.	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	13447	68,47%	100%
2.1	lasy	12850	65,43%	95,56%
2.2	Grunty zadrzewione i zakrzewione	597	3,04%	4,44%
3.	Grunty zabudowane i zurbanizowane	636	3,24%	100,00%
3.1	Tereny mieszkaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, niezabudowane, rekreacyjne i wypoczynkowe	78	0,4%	12,26%
3.2	Tereny komunikacyjne	529	2,69%	83,18%
3.3	Użytki kopalne	29	0,15%	4,56%
4.	Grunty pod wodami	213	1,08%	100,00%
5.	Użytki ekologiczne	3	0,02%	100,00%
6.	Nieużytki	114	0,58%	100,00%
7.	Tereny różne	43	0,22%	100%
	Powierzchnia geodezyjna gruntów Gminy	19 639	100,%	

Źródło: Starostwo Powiatowe w Siemiatyczach, WGKiN stan na 01.01.2011r.

Zdecydowanie poniżej średniej w powiecie i województwie występują grunty rolne, które zajmują 26,39% obszaru Gminy. Grunty te w zdecydowanej większości stanowią grunty orne. Tak małe zasoby gruntów rolnych, niskie klasy bonitacyjne gruntów oraz niski poziom gospodarowania ograniczają rozwój rolnictwa, które reprezentowane jest wyłącznie przez gospodarstwa indywidualne. W Gminie nie występuje gospodarka wielkotowarowa. Grunty zabudowane to przede wszystkim tereny komunikacyjne (83,18% gruntów zabudowanych).

Tereny mieszkaniowe, przemysłowe i pozostałe grunty zabudowane stanowią jedynie 9,91% wszystkich gruntów zabudowanych.

Leśnictwo

Lasy na terenie Gminy zajmują powierzchnię 12850 ha. Lasy państwowe prowadzą gospodarkę w oparciu o plan urządzenia lasów gospodarstwa leśnego, zaś lasy prywatne w oparciu o plany urządzenia lasów poszczególnych obszarów wsi. Drzewostan jest zróżnicowany.

Infrastruktura techniczna

Infrastruktura to wszelkiego rodzaju obiekty i urządzenia niezbędne do prawidłowego funkcjonowania społeczności, stanowiące materialną bazę rozwoju gospodarczego gminy. Na infrastrukturę społeczną składają się obiekty i urządzenia służące obsłudze ludności, które stanowią podstawę dla zaspokojenia socjalnych i kulturalnych potrzeb mieszkańców (np. szkoła, biblioteka, hala gimnastyczna). Ich ilość, jakość i rozmieszczenie decydują w zasadniczym stopniu o jakości życia mieszkańców. Infrastruktura techniczna to przede wszystkim urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty świadczące podstawowe usługi dla osiedla, miasta, wsi, zakładu przemysłowego itp. w zakresie energetyki, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków, transportu etc. Inną istotną cechą jest jej wysoka kapitałochłonność. Inwestycje infrastrukturalne pociągają za sobą znaczne koszty, ponadto są najczęściej kilkuletnie, przez co mogą blokować realizację inwestycji „miękkich” (w tzw. kapitał ludzki).

Poziom rozwoju infrastrukturalnego gminy stanowi jeden z ważniejszych czynników warunkujących jakość życia mieszkańców. W tym miejscu warto zasygnalizować, że ogólny poziom rozwoju infrastrukturalnego gminy jest zadowalający.

Wodociągi i kanalizacja

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie				
Wyszczególnienie	Lata			
	2008	2009	2010	2011
Sieć wodociągowa w km	82,4	82,8	83,3	83,3
Sieć kanalizacyjna w km	-----	-----	-----	-----
Ilość przyłączy wodociągowych	923	939	959	963
Ilość przyłączy kanalizacyjnych	-----	-----	-----	-----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Mielnik

Z powyższej tabeli wynika, że gmina Mielnik jest dobrze zwodociągowana, niemal w 100%. W dalszym ciągu nie ma przyłączy kanalizacyjnych włączonych do systemu kanalizacyjnego. Systematycznie wzrasta zużycie wody pitnej do celów gospodarczych wśród mieszkańców gminy Mielnik. Zużycie wody na jednego mieszkańca w 2009 roku wynosiło 20,7m³ wody. Wzrost zużycia wody pitnej jest efektem podłączenia coraz większej ilości gospodarstw do komunalnej sieci wodociągowej.

Na terenie gminy istnieje własna oczyszczalnia ścieków. W fazie realizacji są scentralizowane systemy kanalizacji sanitarnej. Ścieki odprowadzane są do urządzeń lokalnych i wywożone przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Mielniku do oczyszczalni w Mielniku. Obecnie trwają prace przy budowie kanalizacji ścieków w gminie. Stan gospodarki ściekowej na terenie gminy należy ocenić, jako niezadowolający. Ścieki gromadzone w zbiornikach, które często nie są szczelne mogą powodować negatywny wpływ na środowisko w postaci skażenia gleby, a zwłaszcza wód podziemnych. Stąd jak najbardziej konieczna jest budowa kanalizacji.

Brak obecnie rozwiązania odprowadzania i oczyszczenia ścieków obniża standard życia mieszkańców i stanowi barierę w rozwoju gminy.

Sieć energetyczna

Źródłem zasilania systemu elektroenergetycznego Gminy (z wyjątkiem PERN w Adamowie) jest stacja transformatorowo-rozdzielcza RPZ 110/15 kW zlokalizowana w mieście Siemiatycze. Stacja ta zasilana jest linią elektroenergetyczną WN 110 kV Siedlce- Siemiatycze- Adamowo- Bielsk Podlaski, pracującą w układzie zasilania dwustronnego. Stacja ta w pokrywa zapotrzebowanie mocy i energii elektrycznej Gminy. Stacja RPZ i linia WN 110 kV podlegają pod PGE Dystrybucja S.A. z siedzibą w Lublinie.

Napowietrzne linie elektroenergetyczne 110 kV zalicza się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Rozprowadzenie energii elektrycznej do poszczególnych odbiorców odbywa się poprzez system napowietrznych linii SN 15 kV. Główne linie SN zasilające Gminę, a wychodzące z RPZ 110/15 kV Siemiatycze, to:

- Siemiatycze – Mielnik - Niemirów,
- Siemiatycze – Mielnik ("OMYA"),
- Mętna – Adamowo – do istniejącej linii Milejczyce – Czeremcha.

Pozostałe istniejące linie SN 15 kV stanowią odgałęzienia od w/w linii. Wieś gminna Mielnik zasilana jest z dwustronnie, z tych samych linii SN 15 kV co zasilane są pozostałe wsie Gminy.

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 42 stacji transformatorowych, w tym 41 słupowych i jedna wieżowa. Bezpośrednia obsługa odbiorców odbywa się poprzez układ

elektroenergetycznych sieci nn. Linie SN i nn podlegają pod PGE Dystrybucja S.A., Oddział Białystok, Zakład Sieci Bielsk Podlaski.

Do obowiązków gmin należy opracowanie „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energii elektrycznej i paliwa gazowe” 88. Przy opracowywaniu „Projektu założeń...” przedsiębiorstwa energetyczne udostępniają swoje „Plany rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną”. W Gminie prace na ww. założeniach nie zostały rozpoczęte.

Źródłem zasilania Bazy PERN w Adamowie w energię elektryczną jest konsumencka stacja transformatorowo-rozdzielcza RPZ 110/15/0,4 zlokalizowana na terenie Bazy. Stacja zasilana jest dwustronnie liniami elektroenergetyczną 110 kV Siedlce- Siemiatycze- Adamowo oraz Adamowo-Bielsk Podlaski Rozprowadzenie energii elektrycznej odbywa się systemem linii SN i linii nn.

Sieć telefoniczna

Na terenie gminy Mielnik zlokalizowane są dwie nowoczesne cyfrowe centrale abonenckie i obecnie każde gospodarstwo domowe i inne podmioty mogą uzyskać dostęp do numerów bez ograniczeń. Zainstalowane są też bazy telefonii komórkowej. Obecność tych urządzeń pozwala uzyskać łączność mieszkańcom gminy jak również ma to duże znaczenie dla turystów przybywających na naszym terenie. System telefonii komórkowej jest częścią infrastruktury technicznej rozwijającej się w ostatnich latach bardzo dynamicznie. Według stanu na koniec 2010 roku liczba abonentów na terenie gminy wyniosła 708.

W pasie nadgranicznym brak jest zasięgu polskich operatorów telefonii komórkowej, co stwarza komplikacje w komunikowaniu się.

Drogi

Przez teren gminy Mielnik przebiega ogółem 120km dróg w tym: dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Najważniejszy szlak komunikacyjny łączy gminę z miastem powiatowym Siemiatycze i z drogą krajową nr 19 Białystok. Stan dróg na terenie gminy jest zadowalający. Drogi łączące wsie z miejscowością gminną są to drogi utwardzone w dobrym stanie.

System komunikacji Gminy obejmuje komunikację drogową, kolejową i wodną.

Sieć drogowa Gminy obejmuje drogi wojewódzkie, powiatowe, gminne oraz drogi wewnętrzne. Miejscowość gminna Mielnik nie jest bezpośrednio połączona z siecią dróg wojewódzkich. Miejscowość łączy się drogami wojewódzkimi siecią dróg powiatowych.

Należy szczególną uwagę zwrócić na słabe skomunikowanie Gminy z terenami i gminami położonymi na południowym brzegu rzeki Bug. Brakuje mostu na rzece, przez co brak jest połączenia istniejącej sieci drogowej Gminy z obszarami województwa mazowieckiego i lubelskiego. W Gminie drogi publiczne nie są wyposażone w sprawne systemy odwodnieniowe (przydrożne rowy odwodnieniowe dróg zamiejskich nie posiadają urządzeń podczyszczających, a drogi o przekrojach ulicznych nie są wyposażane w kanalizację deszczową). Wyjątek stanowią

niektóre ulice miejscowości gminnej Mielnik oraz odcinek drogi wojewódzkiej nr 658 w Kudeliczach.

a) Drogi wojewódzkie

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Klasa drogi
1	2	3	4
1.	640	Droga Nr 19 /Anusin/Radziwiłłówka/granica państwa	G
2.	658	Droga 640/Kudelicze/Pawłowicze/Grabarka/Kajanka	Z

Źródło: wniosek do Studium złożony przez ZDW w Białymstoku

Stan techniczny nawierzchni dróg wojewódzkich: droga nr 640 - stan średni; droga nr 658 – stan dobry.

Średniodobowy ruch drogowy na drogach wojewódzkich z generalnych pomiarów ruchu (GPR) liczony w pojazdach rzeczywistych (p/d):

Nr drogi	GPR rok	odcinki dróg wojewódzkich	ilość pojazdów na dobę	udział pojazdów ciężkich /%/
640	2005	od drogi Nr 19 (poza terenem	1023	14,9
	2010	gminy Mielnik) do skrzyżowania z drogą nr 658	1565	12,4
	2005	od skrzyżowania z drogą nr 658	534	21,0
	2010	do granicy Państwa	643	11,4
658	2005	od skrzyżowania z droga nr 640	314	5,1
	2010	do granicy gminy	471	7,2

Źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne, Leszno 2012

Z porównania ruchu rzeczywistego z natężeniem krytycznym wynika, że drogi wojewódzkie (przekroje poprzeczne jezdni) posiadają rezerwy przepustowości. Parametry techniczne istniejących dróg wojewódzkich (szerokość pasa drogowego, szerokość jezdni, odległości między skrzyżowaniami) nie zawsze odpowiadają wymaganiom technicznym i użytkowym. Problem ten nie był dotychczas przedmiotem analiz.

W odniesieniu do tych dróg dopuścić należy możliwość zwiększenia ich parametrów technicznych. Wg ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego na obszarze Gminy należy przewidzieć obsługę ruchu granicznego z Białorusią poprzez utworzenie drogowego przejścia granicznego w Tokarach. W związku z powyższym należy szczególnie dostosować parametry techniczne istniejącej drogi wojewódzkiej nr 640 do nowej funkcji transgranicznej. Również dostosowania parametrów wymaga droga wojewódzka nr 658, w związku ze znacznym ruchem pielgrzymkowy do Świętej Góry Grabarka.

b) Drogi powiatowe

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Klasa drogi
1	2	3	4
1.	1768B	Siemichocze – Wilanowo - droga 1769B	L
2.	1769B	Droga 640 – Tokary - Kluczkowicze - Zubacze - Stawiszcze	L
3.	1770B	Wilanowo - droga 1769B	L
4.	1771B	Radziwiłłówka - droga 1765B (Augustynka)	L
5.	1781B	Droga 640 – Maćkowicze - Osłowo - Sutno- Niemirów	Z
6.	1784B	Radziwiłłówka - Mielnik	Z
7.	1785B	Mielnik – Mętna - Adamowo	L
8.	1786B	Mielnik - Wajków	L

Źródło: Mielnik bibl. (E), analizy własne

Stan techniczny nawierzchni dróg powiatowych ocenia się ogólnie jako średni. Parametry techniczne istniejących dróg powiatowych (szerokość pasa drogowego, szerokość jezdni, odległości między skrzyżowaniami) nie zawsze odpowiadają wymaganiom technicznym i użytkowym. Problem ten nie był dotychczas przedmiotem analiz drogowych. Ponieważ żadne organy nie zgłaszają problemu prawnego, dlatego w Studium pozostawia się parametry techniczne dróg powiatowych wg stanu istniejącego.

c) Drogi gminne

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi wg ewidencji w km	Nawierzchnie			Gruntowe naturalne	Klasa drogi	Szerokość nawierzchni/ko rony drogi
				Nie ulepszone brukowa	ulepszone Powierzchnia utrwal.	Gruntowe ulepszone żwirem żużlem			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	109591 B	Radziwiłłówka - Oksjutycze	6,000		0,82	4,08	1,100	L	6,0 na części ulepszonej
2	109618 B	Adamowo-granica gm. Werpól	3,000			3,000		L	5,0
3	109592 B	Adamowo-Wilanowo	5,000		0,800	4,200		L	6,0
4	109593	Kol. Maćkowicze-	1,430		0,885		0,545	D	6,0 na części ulepszonej

	B	droga powiatowa nr 1781B					
5	109594	Oślowo – Moszczona Królewska	2,800	1,100	1,700	D	6,0 na żwirówce
6	109595	Droga gminna nr 109594B-Radziwiłłówka	1,870		1,870	D	Droga gruntowa
7	109596	Grabowiec-droga powiatowa nr 1784B	1,135	1,135		D	6,0
8	109597	Droga powiatowa nr 1785B - droga powiatowa nr 1781B (Krawczanka)	3,500		3,500	D	Nieurządzona
9	109598	Wajków - Sutno	2,750		2,750	D	Nieurządzona
10	109599	Sutno- Mętna	4,400	0,500	3,900	D	6,0 na części urządzonej
11	109600	Niemirów-Koterka	7,900		7,900	D	Nieurządzona

Ulice we wsi Niemirów

12	10961B	ul. Zamkowa	0,600	0,600		L	6,0
13	109602	ul. Szpitalna	0,450	0,450		L	4,0-5,0
14	109603	ul. Cmentarna	0,600	0,600		L	5,0-6,0
15	109604	Plac Wyzwolenia	0,375	0,375		L	3,0-6,0

Ulice we wsi Mielnik

16	109605	ul. Duboisa	0,300	0,300		L	6,0
17	109606	ul. Sadowa	1,010	1,010		L	6,0
18	109607	ul. Polna	0,420	0,420		L	6,0
19	109608	ul. Piaskowa	0,540	0,540		L	6,0
20	109609	ul. Górna	0,320		0,320	L	Nieurządz

	B						ona
21	109610	ul. Bugowa	0,340	0,340		L	6,0
	B						
22	109611	ul. Popław	0,360	0,180	0,180	L	6,0na części urządzone
	B						j
23	109612	ul. Zamkowa	0,270		0,270	L	Nieurząd ona
	B						
24	109613	ul. Zaszkolna	0,400	0,090	0,310	L	5,0na części ulepszone
	B						j
25	109614	ul. Plac Kościuszki	0,240	0,240		L	6,0
	B						
26	109615	ul. Biała	0,340	0,260	0,080	L	6,0 na części ulepszone
	B						j
27	109616	ul. Zamiejska	0,410	0,300	0,110	L	4,0-5,0 na części ulepszone
	B						j
28	109617	ul. Mostowa	0,750	0,750		L	4,0-6,0
	B						

Źródło: Mielnik bibl. (E)

Łączna długość istniejących dróg gminnych na obszarze Gminy wynosi 47,51 km. Stan techniczny dróg gminnych jest średni. Długość dróg o nawierzchni twardej wynosi 13,32 km (28%), a dróg o nawierzchni gruntowej 34,19 km (72 %).

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują sprawy gminnych dróg, ulic, mostów, organizacji ruchu drogowego oraz lokalnego transportu zbiorowego.

d) Drogi wewnętrzne

Drogi niezaliczone do dróg publicznych są drogami wewnętrznymi. Z analizy układu drogowego Gminy wynika, że nie wszystkie miejscowości są obsługiwane drogami publicznymi. W celu poprawienia funkcjonowania sieci osadniczej część istniejących dróg wewnętrznych postuluje się zaliczyć do publicznych dróg gminnych. W szczególności dotyczy to dróg:

- Maćkowicze – Stankowicze,
- Mielnik - Osłowo (w osi ul. Przemysłowej),

Techniczne zaplecze motoryzacji i komunikacja zbiorowa

a) Parkingi i garaże

Miejsca postojowe towarzyszą zabudowie usługowej we wszystkich wsiach Gminy. Największe wydzielone parkingi w Mielniku zlokalizowane są przy ul. Piaskowej (przy Urzędzie Gminy, Urzędzie Pocztowym i Gminnym Ośrodku Zdrowia), przy obiektach usługowych i handlowych wzdłuż i w rejonie ul. Brzeskiej, przy kościołach i cmentarzach. Poza parkingami wydzielonymi miejsca postojowe lokalizowane są w pasach drogowych ważniejszych ulic. Miejsca postojowe towarzyszą terenom zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w Mielniku i Adamowie, a także terenom zabudowy techniczno- produkcyjnej. Stanowiska parkingowe usytuowane są na działkach poszczególnych zakładów, a także w pasach drogowych sąsiadujących bezpośrednio z zakładami.

b) Stacje paliw

W Gminie nie ma stacji paliw. Najbliższe stacje paliw zlokalizowane są w Siemiatyczach.

c) Stacje obsługowo - naprawcze pojazdów oraz transport publiczny.

W Gminie istnieje jeden prywatny zakład mechaniki pojazdowej. Zakład zlokalizowany jest we wsi gminnej Mielnik.

W Gminie istnieje kilka prywatnych zakładów transportu publicznego.

d) Komunikacja zbiorowa

Komunikacja zbiorowa Gminy podlega pod PKS w Siemiatyczach Sp. z o.o. Wg stanu na koniec 2011 PKS obsługuje Gminę trzema liniami autobusowymi relacji Siemiatycze- Mielnik- Niemirów (Wilanowo). Linie te obsługują wsie: Maćkowicze, Osłowo, Mielnik, Wajków, Sutno, Niemirów, Moszczona Królewska, Radziwiłłówka, Adamowo, Wilanowo. Obsługa podróżnych odbywa się na poszczególnych przystankach linii autobusowych. Pozostałe miejscowości nie są obsługiwane publiczną komunikacją zbiorową.

Komunikacja kolejowa

Przez dwa fragmenty obszaru Gminy przebiega dwutorowa linia kolejowa Siedlce – Hajnówka. Fragment linii od strony południowej Gminy przebiega na nasypie (mostem kolejowym na rzece Bug). Linią kolejową dokonuje się m. in. przewozów ładunków niebezpiecznych. Na obszarze Gminy nie ma dworca ani przystanku kolejowego. Tereny kolejowe są terenem zamkniętym.

Komunikacja wodna

Rzeka Bug nie jest wykorzystywana do transportu towarowego ani zorganizowanego transportu pasażerskiego. Sezonowo (maj - październik) czynna jest przeprawa promowa w Niemirowie i w Mielniku.

Na rzece funkcjonuje szlak kajakowy relacji: Niemirów – Mielnik - Drohiczyn. We wsi gminnej Mielnik istnieją wypożyczalnie kajaków.

W ramach RPOWP na lata 2007 - 2013 zapisano transport rzeczny rzeką Bug z Brześcia do Wisły i poprzez Kanał Bydgoski dalej do Odry i Niemiec.

A.10. Aktywność gospodarcza

Gmina Mielnik jest gminą wiejską o charakterze rolniczym. W gminie użytki rolne stanowią 26,39% powierzchni ogólnej, natomiast grunty orne zajmują ok 17,00% powierzchni ogólnej. Na gruntach ornym występuje mozaika gleb od klasy III aż do VI.

Na terenie gminy istnieje 3 128 szt. indywidualnych gospodarstw rolnych (o średniej powierzchni pomiędzy 3,0 a 4,99 ha). Wśród indywidualnych gospodarstw rolnych dominują małe i średnie, w większości zorientowane na samo zaopatrzenie rodzin rolników, chociaż systematycznie wzrasta też poziom produkcji towarowej i produkcji wykorzystywanej do wyżywienia turystów.

Mieszkalnictwo

a) Zasoby i warunki mieszkaniowe

Na przestrzeni lat 1970 - 2010 zasoby mieszkaniowe Gminy, pomimo stałego spadku ludności, wykazują stałą, choć nieznaczną, tendencję wzrostową (zestawienie nr 16). Obserwuje się korzystny wzrost wszystkich wskaźników charakteryzujących zasoby i warunki mieszkaniowe: wzrost liczby mieszkań, wzrost izb, wzrost powierzchni użytkowej mieszkań, wzrost liczby izb w mieszkaniu.

Zasoby i warunki mieszkaniowe Gminy w latach 1970 – 2010:

Wyszczególnienie	2002	2005	2009	2010
Domy	1.184	1.194	1.215	1.218
Izby	4.951	5.000	5.097	5.108
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	87.986	89.214	91.980	92.242
Przeciętna:				
Powierzchnia mieszkania w m ² na 1 osobę	31,7	32,9	35,7	36,3
Powierzchnia użytkowa w m ²	74,3	74,7	75,7	75,7
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców				480

Źródło; IS, obliczenia wskaźnikowe własne, Bank Danych Lokalnych, GUS 2010

W roku 2010 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania była bardzo wysoka i wynosiła aż 75,7 m². Wzrost zasobów mieszkaniowych wystąpił we wszystkich wsiach Gminy. Wskaźniki mieszkaniowe plasują Gminę na pierwszym miejscu w powiecie siemiatyckim i 8 w województwie podlaskim. W Gminie bardzo wysoki jest także poziom nasycenia w mieszkania wynoszący 480 mieszkań na 1000 ludności.

Biorąc powyższe wskaźniki mieszkaniowe należałoby stwierdzić, że sytuacja mieszkaniowa na obszarze Gminy jest zadowalająca i dla ludności stałej Gminy nie występuje potrzeba znaczącego ilościowego wzrostu zasobów mieszkaniowych.

W Gminie obserwuje się mały ruch budowlany kształtujący się na poziomie kilku nowych domów rocznie. W ostatnich dwóch dziesięcioleciach ruch budowlany utrzymywał się na podobnym poziomie (zestawienie nr 18) wynoszącym ok. 50 domów/10 lat i nie wykazywał tendencji zwyżkowych. Realizowane domy stanowiły w całości budownictwo indywidualne.

W strukturze własnościowej ponad 99% zasobów mieszkaniowych stanowi własność indywidualną. Są to mieszkania w zabudowie jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej.

b) Potrzeby i możliwości rozwojowe mieszkalnictwa

Zagadnienia jakości życia mieszkańców w sektorze mieszkalnictwa dotyczą zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty i są zadaniami własnymi gminy. Z analizy stanu istniejącego w zasadzie nie wynika potrzeba znacznego ilościowego wzrostu zasobów mieszkaniowych. Wzrost zasobów mieszkaniowych powinien być inspirowany porządkowaniem istniejących, zdegradowanych terenów mieszkaniowych, w szczególności poprzez dokonywanie rozbiórek budynków w złych stanach, a także przebudowę i rozbudowę istniejącej zabudowy o niskich standardach przestrzennych, funkcjonalnych, użytkowych i technicznych. Wzrost ten będzie dokonywać się w głównie w ramach istniejących terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej.

Wzrost zasobów mieszkaniowych w Gminie powinien następować w wyniku zahamowania spadkowej tendencji demograficznej i przyjęcia optymistycznego scenariusza demograficznego oraz promocji Gminy jako obszaru sprzyjającego zamieszkaniu. W Gminie występuje zainteresowanie nowym budownictwem jednorodzinnym, głównie dla osób z zewnątrz Gminy.

Wzrost zasobów mieszkaniowych stymulowany będzie także rozwojem turystyki na terenie Gminy, a także planowanym lecnictwem uzdrowiskowym. Powinien sprzyjać dalszemu rozwojowi agroturystyki oraz realizacji obiektów pensjonatowych.

Gminna infrastruktura społeczna

Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne

Na podstawie danych z Posterunku Policji w Nurcu Stacji i danych z Placówki Straży Granicznej w Mielniku wynika, że w gminie Mielnik nie stwierdza się wysokiego poziomu

zagrożenia bezpieczeństwa. Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach nie dysponuje danymi z podziałem na dane gminy, tylko dotyczące całego powiatu siemiatyckiego. Z danych przedstawionych przez KPP wynika, iż wśród nieletnich w wieku 13-17 lat liczba przestępstw od 2005 roku, w stosunku do roku 2011 wzrosła z 51 do 60.

Najczęstsze kategorie czynów, których dopuszczają się nieletni w latach 2005, 2008, 2011:

Kategoria czynu	Rok 2005	Rok 2008	Rok 2011
kradzież z włamaniem	11	1	1
kradzież cudzej rzeczy	15	3	2
niszczenie mienia	4	1	6
kierowanie samochodem (rowerem) w stanie nietrzeźwości	6	1	5
bójka lub pobicie	0	2	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach

Kodeks karny do kategorii przestępstw zalicza przemoc w rodzinie. Zgodnie z art. 207 § 1 – kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Przemoc domowa to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił i działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Według ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, definiuje się ją jako wszelkie incydenty gróźb, przemocy lub nękania (psychologicznego, fizycznego, seksualnego, ekonomicznego lub emocjonalnego) między osobami dorosłymi, którzy żyją w związku partnerskim lub są członkami tej samej rodziny, niezależnie od płci i orientacji seksualnej. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
2. siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą (ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy),
3. narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
4. powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, a doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Zwiększenie efektu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy dla rodzin krzywdzonych wymaga inspirowania i promowania nowych, skutecznych rozwiązań problemu. Największą barierą w przeciwdziałaniu przemocy jest niska wykrywalność, mała skuteczność

prowadzonych działań oraz milczenie sąsiedzkie. Bardzo trudne staje się samo rozpoznanie przemocy stosowanej przez rodziców czy opiekunów wobec dzieci, z wyjątkiem najbardziej drastycznych form krzywdzenia, jak również rozpoznanie przemocy wobec dorosłych członków rodziny. Jeszcze trudniejsze bywa podejmowanie interwencji z zewnątrz oraz uzyskanie akceptacji społecznej dla zorganizowanych w tym zakresie działań.

Istnienie zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców powiatu siemiatyckiego potwierdzają dane zgromadzone przez Komendę Powiatową Policji w Siemiatyczach. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące interwencji Policji w zakresie przemocy w rodzinie.

Dane dotyczące interwencji Policji w zakresie przemocy w rodzinie na terenie powiatu siemiatyckiego w latach 2005, 2008, 2011:

Zagadnienie		2005	2008	2011
Liczba interwencji ogółem		665	825	628
w tym dot. przemocy w rodzinie		92	137	182
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	kobiety	93	127	145
	mężczyźni	3	17	48
	małoletni do 13 lat	64	71	39
	małoletni od 13 do 18 lat	15	24	35
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	kobiety	3	5	2
	mężczyźni	82	105	134
	nieletni	0	0	0
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu przewiezionych do izby wytrzeźwień	kobiety	0	0	0
	mężczyźni	8	5	2
	nieletni	0	0	0
Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu przewiezionych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	kobiety	1	1	1
	mężczyźni	9	52	69
	nieletni	0	0	0

Źródło: Dane z Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach

Oprócz przemocy w rodzinie i wyżej omówionych przestępstw karnych, do zachowań patologicznych zaliczyć należy również alkoholizm i narkomanię. Są to formy zachowań zaliczane

do autoagresywnych, których szkodliwe skutki obejmują zasięgiem także członków rodzin i innych osób w najbliższym otoczeniu człowieka uzależnionego.

W gminie Mielnik alkoholizm wymieniany jest jako najważniejszy z problemów społecznych. Alkohol to używka, która zupełnie zmienia świadomość, a w konsekwencji może spowodować poważną chorobę.

Skutki, mające wpływ alkoholu na organizm człowieka:

- samozniszczenie organizmu, uszkadzające układ samozachowawczy,
- głód alkoholowy, który staje się przymusem wewnętrznym,
- brak zdolności do skutecznej samokontroli powstrzymującej picie i powtarzające się niepowodzenia prób zaprzestania picia,
- nasilający się stan cierpienia, osamotnienia, bezradności,
- głębokie uszkodzenia i rozerwanie podstawowych kontaktów społecznych,
- gotowość do naruszania norm społecznych i wartości, gdy znajdują się w konflikcie z dążeniem do picia.

Z uwagi na silne zachowania i nieprzewidywalność reakcji, oraz postępowanie osoby uzależnionej od alkoholu, członkowie najbliższej rodziny uzależnionej osoby żyją w ciągłym stresie. Stałe przebywanie w otoczeniu osoby nadużywającej alkoholu, przyczynia się do wystąpienia stałych zaburzeń przystosowania u dorosłych członków rodziny alkoholika. Można wyróżnić kilka objawów, które pozwalają na rozpoznanie u osoby badanej zespołu zaburzeń osobowości, które można określić jako współuzależnienie. Są to:

- a) stałe uzależnienie własnej samooceny od umiejętności kontrolowania siebie i innych sytuacji zagrożenia,
- b) branie na siebie odpowiedzialności za zaspokajanie potrzeb innych, nawet kosztem niezaspokojenia swoich własnych,
- c) problemy związane z wyznaczeniem granicy między zbliżeniem a zachowaniem dystansu oraz związane z tym lęk,
- d) skłonność do związków z osobami o zaburzonej osobowości, uzależnionymi od substancji chemicznych, współuzależnionymi i/lub o zaburzonych popędach.

Na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Wykonywane one są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), realizującą Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii (przyjmowany corocznie Uchwałą Rady Gminy Mielnik).

Według danych uzyskanych z GKRPA w Mielniku w roku 2009 zgłoszono do Komisji 25 osób uzależnionych od alkoholu oraz 6 osób współuzależnionych. W 2010 roku natomiast osób uzależnionych zgłoszono 15, a współuzależnionych 5 osób. Podczas posiedzeń GKRPA przeprowadzane były rozmowy interwencyjno – motywacyjne z osobami uzależnionymi, i tak w

2009 roku takie rozmowy przeprowadzono z 6 osobami, i w 2010 roku, też w tego typu rozmowach uczestniczyło 8 osób. W 2009 roku do poradni uzależnień skierowano 7 osób, a w 2010 roku były to już 3 osoby. W 4 przypadkach z w 2009 roku skierowano sprawę do Sądu o leczenie przymusowe, zaś w 2010 roku, zastosowano takie skierowanie w przypadku 1 osoby.

W gminie Mielnik daje o sobie znać również problem narkomanii.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Siemiatyczach wynika, że wśród nieletnich w wieku 13-17 lat już dochodzi do styczności z tematem narkomanii. I tak w latach 2005-2010 odnotowano 9 zdarzeń o posiadanie środków odurzających.

Oceniając prowadzone w gminie działania profilaktyczne, należy wskazać na ich umiarkowaną skuteczność. Bez wątpienia jest to obszar, który będzie wymagał mocniejszego zaangażowania ze strony władz gminy.

Wychowanie i opieka nad dzieckiem

Wczesna edukacja przedszkolna jest najskuteczniejszym narzędziem wyrównywania szans edukacyjnych na starcie. Współpracując z rodziną i środowiskiem przedszkole sprawuje opiekę nad zdrowiem i bezpieczeństwem dzieci, stymuluje ich wszechstronny rozwój, prowadzi działalność profilaktyczną i kompensacyjną, przygotowuje do szkoły. Na terenie gminy Mielnik mamy Samorządowe Przedszkole. Dzieci mogą korzystać z opieki w godzinach od 7⁰⁰ do 16⁰⁰. Mogą odbyć roczne przygotowanie przedszkolne w oddziałach zerowych. Nie odnotowano problemów z brakiem miejsc, potrzeby w tym zakresie są zaspokajane na bieżąco.

Poniższe zestawienie ilustruje ilość dzieci uczęszczających do przedszkola w poszczególnych latach:

Rok szkolny	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym 3-5 lat	Liczba dzieci z gminy uczęszczających do samorządowego przedszkola	%
2005/2006	63	29	46
2006/2007	64	41	64
2007/2008	73	46	63
2008/2009	63	42	67
2009/2010	56	43	77
2010/2011	46	34	74
2011/2012	51	38	75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Szkół w Mielniku

Stan placówek oświatowych w gminie Mielnik

Na terenie gminy Mielnik nie funkcjonuje żadna szkoła ponadgimnazjalna.

Dane dotyczące liczby dzieci uczęszczających do Zespołu Szkół im. Unii Mielnickiej w Mielniku zestawiono w formie tabelarycznej.

Nazwa placówki	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba pracowników w etatach
Zespół szkół im. Unii Mielnickiej w Mielniku ogółem, w tym:	12	206	47
Szkoła Podstawowa w Mielniku	6	106	31
Gminne Gimnazjum w Mielniku	4	53	9
Przedszkole w Mielniku	2	47	7

Źródło: Dane z Zespołu Szkół w Mielniku według stanu na dzień 30.09.2011r.

Dzieci niepełnosprawne z terenu gminy uczęszczają do oddziałów ogólnodostępnych w prowadzonym Zespole Szkół w Mielniku lub Zespole Szkół Specjalnych w Siemiatyczach.

Liczba dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do Zespołu Szkół w Mielniku i Zespołu Szkół Specjalnych w Siemiatyczach:

Rok szkolny	Liczba dzieci niepełnosprawnych w Zespole szkół w Mielniku	Liczba dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do Zespołu Szkół Specjalnych w Siemiatyczach
2006/2007	3	1
2007/2008	9	-
2008/2009	18	1
2009/2010	21	2
2010/2011	13	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Szkół w Mielniku

Młodzież z terenu gminy, która ukończy gimnazjum, kontynuuje najczęściej naukę w liceach ogólnokształcących, technikach i szkołach zawodowych w Białymstoku, Czartajewie, Ostrożanach, Janowie Podlaskim, Lublinie i innych miastach. W ostatnich latach nie mieliśmy żadnego przypadku nierealizowania obowiązku nauki. Dostrzegalny jest trend wzrastającego zainteresowania nauką w szkołach średnich i jej kontynuacji na studiach wyższych. Młodzi ludzie mają świadomość, że aby zaistnieć na rynku pracy muszą inwestować w swoje wykształcenie.

Rodzina to fundament, najważniejsza jednostka funkcjonująca w społeczeństwie. Rodzinę należy wspierać. Aby mogła spełnić swoją rolę potrzebuje odpowiednich warunków do rozwoju. Zachwianie podstawowych funkcji rodziny może spowodować u jej członków zniechęcenie do działania, pozytywnego postrzegania świata, utratę własnej wartości, brak perspektyw. W życiu

człowieka pozbawionego rodziny pojawia się poczucie zbędności, pojawia się grupa ludzi marginalnych i wykluczonych w życiu społecznym. Kryzys rodziny skutkuje kłopotami wychowawczymi, różnego rodzaju dysfunkcjami, a ofiarami tych zjawisk są dzieci.

Szkoły jako placówki wychowawcze starają się na bieżąco rozwiązywać problemy uczniów, by kształtować w młodych ludziach prawidłowe postawy i zachowania. Działają z dwóch stron. Po pierwsze działają od strony socjalnej, współpracując w tym zakresie z rodzicami, pomocą społeczną. Chodzi tu zwłaszcza o współpracę w zakresie dożywiania dzieci w szkołach, udziału w programach rządowych typu „Wyprawka szkolna”. Dzieci nie powinny być głodne, stąd szkoła oferuje obiady w stołówce w Zespole Szkół. Koszt takiego obiadu wynosi 2,60 zł. Liczba uczniów objętych dożywianiem w Zespole Szkół w Mielniku wynosi przeciętnie 90% z tego ok. 80% korzysta z bezpłatnych obiadów opłacanych w ramach Programu” Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Szkoła bierze udział w akcjach „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole”. Podejmowane są działania, aby jak największa grupa rodzin korzystała z programu „Wyprawka szkolna” oraz ze stypendiów socjalnych.

Szkoła stara się rozwiązywać problemy wychowawcze współpracując z rodzicami, korzystając z pomocy pedagoga szkolnego, policji i innych instytucji. Problemy wychowawcze to głównie problemy z nauką, kontakty z papierosami i alkoholem. W ramach przydzielonych w arkuszu organizacyjnym godzin realizuje zajęcia wyrównawcze, zajęcia rozwijające zainteresowania i inne. W celu wyrównywania szans edukacyjnych uczniów z terenów wiejskich cały czas podejmowane są działania w kierunku pozyskiwania środków na dodatkowe zajęcia edukacyjne. Są to środki z budżetu państwa i z funduszy unijnych, środki z przeznaczone na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii. Pozwala to na organizację wycieczek szkolnych, gdzie bierze udział 100% dzieci, dodatkowe zajęcia sportowe, edukacyjne, naukę pływania, zajęcia w czasie wakacji. Czas pobytu w szkole ucznia w związku z tym wydłuża się. Godziny odjazdu autobusów szkolnych są dostosowane do zwiększonej liczby godzin zajęć dodatkowych.

System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

Starość – inaczej proces starzenia się, to stopniowe, wraz z wiekiem zmniejszanie się aktywności biologicznej organizmu. Za początek starości przyjmuje się umownie 60-65 rok życia, uznawany na podstawie nabywania praw emerytalnych i zakończenia wieku aktywności zawodowej.

Strategia w stosunku do ludzi starych skierowana jest na podtrzymywanie ich sprawności ruchowej, intelektualnej, umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenia trudności związanych z wiekiem.

Liczba osób starszych na terenie gminy Mielnik:

Rok	Ogółem liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Mężczyźni	Kobiety
2005	782	273	509
2008	760	263	497
2011	712	235	477

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Mielnik

Na terenie gminy Mielnik około 27,35% stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. W tej grupie osób oprócz problemów dotyczących sprawności fizycznej mamy również do czynienia ze zmianami wpływającymi na zdolność funkcjonowania w środowisku. Sytuacja ludzi starszych w okresie szybkich zmian gospodarczych jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami, jak:

- a) pogorszenie stanu zdrowia;
- b) opieka zdrowotna;
- c) zanik tradycji międzypokoleniowej.

Tym czynnikom towarzyszy brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa. Występuje stopniowe obniżenie procesów poznawczych, sztywność schematów myślowych, mniejsza zdolność przystosowania do nowych sytuacji, osłabienie pamięci.

Strategia w stosunku do ludzi starych skierowana jest na podtrzymywanie ich sprawności ruchowej, intelektualnej, umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenia trudności związanych z wiekiem. Zatem istnieje potrzeba stworzenia systemu, który będzie uwzględniał najważniejsze potrzeby tej grupy osób.

Grupy objęte pomocą społeczną oraz formy świadczeń

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielniku swoim działaniem obejmuje wszystkie miejscowości wchodzące w skład gminy. W ośrodku zatrudniona jest profesjonalna kadra realizująca cele i zadania wynikające z ustaw.

Zasadniczym celem działania pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Do najczęściej udzielanych form należą różnego rodzaju zasiłki pieniężne i usługi opiekuńcze. Adresatami pomocy są rodziny wielodzietne, osoby pozostające w trudnej sytuacji życiowej, dotknięte bezrobociem, długotrwale chore, niepełnosprawne, uzależnione, dotknięte przemocą domową oraz ludzie starzy i samotni.

Pomoc udzielana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielniku realizowana jest w ramach zadań własnych i zadań zleconych gminie:

1. Świadczenia udzielane w ramach zadań zleconych gminie
 - a) Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną
 - b) Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi
 - c) Udzielanie pomocy cudzoziemcom
2. Świadczenia udzielane w ramach zadań własnych gminy
 - a) Zasiłek okresowy
 - b) Zasiłek stały
 - c) Zasiłek celowy
 - d) Usługi opiekuńcze
 - e) Dożywianie
 - f) Pomoc rzeczowa
 - g) Praca socjalna
 - h) Poradnictwo specjalistyczne
 - i) Kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt
 - j) Udzielanie schronienia
 - k) Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne
 - l) Zasiłek celowy w formie biletu kredytowego
 - m) Opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny
 - n) Sprawienie pogrzebu.

Ważnym zadaniem jest również praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania złożone i trudne. Wymagają, bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu lokalnego potencjału. Pomoc środowiskowa zakłada współdziałanie służb socjalnych z wieloma podmiotami, m.in. policją, sądem, placówkami służby zdrowia, szkołami, urzędami, organizacjami pozarządowymi itp. Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, przewlekle chorzy, osoby niezaradne życiowo, bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, osoby samotne, osoby uzależnione, osoby opuszczające zakłady karne.

Ośrodek pomocy społecznej zapewnia osobom starszym i niepełnosprawnym pomoc w usługach, a także organizuje pomoc instytucjonalną kierując je do domów pomocy społecznej na terenie powiatu lub województwa, gdyż na terenie gminy nie funkcjonują domy pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielniku oprócz zadań pomocy społecznej, realizuje również zadania wynikające z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Do zadań tych należy:

- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych;
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń osobom uprawnionym do alimentów;
- prowadzenie postępowania z dłużnikiem alimentacyjnym;
- realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi i Narkomanii;
- przyznawanie dodatków mieszkaniowych;
- prowadzenie postępowania w sprawie o przyznanie stypendium socjalnego uczniom;
- przyznawanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Od 2010r GOPS realizuje program osłony dla mieszkańców gminy Mielnik „Pomoc lekowa jej mieszkańcom”.

Pomoc społeczna realizowana jest w formach pomocy pieniężnej, pomocy rzeczowej i w usługach.

Kwoty przeznaczone na świadczenia z pomocy społecznej w latach 2005, 2008, 2011:

Rok	Budżet
2005	160 042
2008	292 104
2011	362 375

Źródło: Opracowane na podstawie sprawozdań GOPS Mielnik

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2005, 2008, 2011:

Rok	Liczba osób korzystających z pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2005	365	228	904
2008	399	258	897
2011	348	197	662

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GOPS Mielnik

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej od 2005 r. utrzymuje się prawie na stałym poziomie z lekką

tendencja do spadku, co może być spowodowane systematycznym zmniejszaniem się liczby mieszkańców gminy Mielnik.

Pomoc społeczna udzielana jest osobom i rodzinom w szczególności z powodów, które określa art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Dane te obrazuje poniższa tabela.

Przyczyny udzielania pomocy	Rok 2005		Rok 2008		Rok 2011	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	158	568	92	308	75	214
Sieroctwo	2	7	0	0	1	3
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	75	54	288	49	253
Bezrobocie	47	165	40	101	33	79
Niepełnosprawność	35	181	26	73	34	87
Długotrwała choroba	39	147	26	60	26	57
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	105	397	40	152	29	113
W tym: rodziny niepełne	21	73	26	71	16	42
W tym: Rodziny wielodzietne	11	83	13	80	11	65
Przemoc w rodzinie	1	4	0	0	0	0
Alkoholizm	26	106	17	28	24	36
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowano na podstawie sprawozdań GOPS Mielnik

Wykazane powyżej przyczyny udzielania pomocy są ze sobą powiązane, dlatego też osoby i rodziny objęte pomocą społeczną występują w kilku kategoriach świadczeniobiorców (np. ubóstwo + niepełnosprawność).

Rodziny korzystają ze świadczeń pomocy społecznej z różnych powodów, np. ok. 38,07% korzysta z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo. W ustawie o pomocy społecznej za próg ubóstwa przyjmuje się osiąganie przez rodzinę dochodu niższego niż 351 złotych na osobę. Od miesiąca października 2012 kryterium dochodowe wynosi 456 zł na osobę. Ubóstwo ma wiele przyczyn, wymiarów, aspektów. Jest ono spowodowane różnymi

losowymi wydarzeniami w życiu człowieka np. małej zaradności, aktywności, ale i patologii społecznej (alkoholizm, narkomania). Jest też ubóstwo strukturalne, które wynika z zewnętrznych przyczyn gospodarczych: bezrobocia, niskich wynagrodzeń, wysokich cen. Trudno jest oddzielić od siebie przyczyny i konsekwencje ubóstwa, gdyż zjawisko to ma charakter przyczynowo - skutkowy.

W gminie Mielnik główną przyczyną pozostawania rodzin w ubóstwie jest bezrobocie ich członków. Nie jest odosobnionym przypadkiem, że w rodzinie są dwie i więcej osób bezrobotnych. W ostatnich dwóch latach liczba osób bezrobotnych pozostaje mniej więcej na tym samym poziomie. W kręgu pomocy społecznej znajdują się osoby długotrwale bezrobotne, które często pogodzone ze swoją sytuacją nie mają motywacji do podejmowania jakichkolwiek działań, osoby bez kwalifikacji zawodowych lub z niskimi kwalifikacjami, osoby po 45 roku życia. Ostatnio zwiększył się również znacznie odsetek ludzi młodych, którzy zaledwie zdobyli kwalifikacje i nie mogą przebić się na rynku pracy. Dość duża grupa osób bezrobotnych powoduje degradację ekonomiczną i społeczną wielu rodzin.

Wsparcie osób bezrobotnych nie może ograniczać się tylko do udzielania świadczeń finansowych i materialnych. Ważne jest podejmowanie takich różnorodnych działań aktywizujących zawodowo tę grupę osób, by w efekcie umożliwić im powrót na rynek pracy.

Kolejnym czynnikiem przyznawania pomocy jest niepełnosprawność członka rodziny. W naszej społeczności są osoby niepełnosprawne intelektualnie, chorzy psychicznie, przewlekłe chore, z uszkodzeniem narządu ruchu, głuche, niewidome. Niepełnosprawność zwykle prowadzi do pogorszenia kondycji finansowej i sytuacji bytowej osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Brak możliwości pracy zarobkowej, duże koszty leczenia i rehabilitacji, bariery architektoniczne, potrzeba opieki ze strony innych osób powoduje, że własne dochody osób niepełnosprawnych nie wystarczają na zaspokojenie wszystkich niezbędnych potrzeb.

Istotą działania pomocy społecznej w stosunku do tej grupy osób jest udzielanie takiego wsparcia, które nie tylko zaspokoi podstawowe potrzeby życiowe, umożliwi samodzielną egzystencję, ale i da szansę na aktywność społeczną, powrót do pełnienia właściwych sobie ról społecznych i poprawi jakość życia.

Ze świadczeń pomocy społecznej korzystają w dużej mierze również osoby długotrwale i ciężko chore. Za osobę długotrwale chorą uznaje się osobę, która nie jest w stanie przez dłuższy okres czasu uczestniczyć w życiu społecznym. Powodem może być stan fizyczny lub psychiczny. W efekcie długotrwałej choroby również występuje pogorszenie sytuacji finansowej i bytowej rodziny, ale długotrwała choroba może doprowadzić osoby do zamknięcia się na świat zewnętrzny. Ważne jest więc, oprócz wsparcia umożliwić podjęcie właściwej terapii, zapewnienia jej właściwej opieki i pielęgnacji oraz wsparcia duchowego.

Bezradności w sprawach opiekuńczo -wychowawczych to również powód korzystania z pomocy społecznej. Problem ten koncentruje się wokół rodziny. Dotyczy trudności w radzeniu sobie z wychowaniem i opieką nad własnymi dziećmi, czemu towarzyszą również inne problemy

tj. uzależnienie. Przemoc w rodzinie, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, dysfunkcje rodziny, a także nieporadność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zjawisko bezradności jest ewidentnie niekorzystne. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowującą dziecko. To w niej przebiega proces socjalizacji dziecka, tu kształtuje się ich osobowość i przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psycho -społeczny dziecka. To dzięki rodzinie dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowości. Dlatego bardzo ważnym zadaniem pomocy społecznej jest by nie dopuszczać do zaburzeń w strukturze rodziny i jej funkcjonowania.

Wśród najczęściej stosowanych form pomocy w gminie Mielnik występuje (dane wg. stanu na dzień 31.12.2011):

- posiłek – dla 259 dzieci w szkole
- zasiłek celowy – 44 osób
- zasiłek okresowy – 50 osób
- zasiłek stały – 12 osób

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielniku uczestniczy również w rozdawaniu żywności osobom najuboższym. W tym celu kwalifikuje osoby do korzystania z tej formy wsparcia. Żywność jest rozdawana przez Parafialne „CARITAS” przy Kościele Rzymsko – Katolickim w Mielniku.

GOPS realizuje również ustawę o świadczeniach rodzinnych. Zakres świadczonej pomocy w formie świadczeń rodzinnych obejmuje nie tylko zasiłki rodzinne, ale również dodatki do zasiłków rodzinnych tj.

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania na

częściowe pokrycie wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły.

- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania na pokrycie wydatków związanych z zapewnieniem dziecku możliwości dojazdu z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, jak też zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne oraz jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka.

Zestawienie odnoszące się do typów rodzin korzystających z pomocy społecznej z wyszczególnieniem liczebności rodzin zestawiono w tabeli na przestrzeni 2005, 2008 i 2011 roku:

Typy rodzin	Rok 2005		Rok 2008		Rok 2011	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	228	904	258	897	197	662
W tym: o liczbie osób						
1	25	25	42	42	44	44
2	20	40	20	40	14	28
3	39	117	52	156	31	93
4	82	328	82	328	59	236
5	36	180	47	235	37	185
6 i więcej	26	214	15	96	12	76
W tym: z wiersza 1 Rodziny z dziećmi ogółem o liczbie dzieci	184	808	150	636	127	550
1	29	87	32	96	24	76
2	81	317	71	286	57	229
3	47	230	34	171	35	175
4	18	108	10	59	8	48
5	7	49	1	7	1	7
6	1	8	1	8	2	15
7 i więcej	1	9	1	9	0	0
Rodziny niepełne ogółem	21	66	28	83	18	50
O liczbie dzieci						
1	6	12	10	20	9	19
2	8	24	13	39	7	21
3	5	20	4	18	1	4
4 i więcej	2	10	1	6	1	6
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	15	22	26	49	21	50
O liczbie osób						
1	10	10	12	12	10	10
2	3	6	6	12	2	4
3	2	6	7	21	4	12
4 i więcej	0	0	1	4	5	24

Źródło: Opracowano na podstawie danych GOPS Mielnik

Pomocą społeczną w gminie Mielnik w roku 2005 objęto 228 rodzin gdzie liczba osób w rodzinach wynosiła 904 osób. Przyjmując, że w gminie w 2005 roku zamieszkiwało 2 805 osób, to 32,33 % stanowią osoby będące beneficjentami pomocy społecznej. W roku 2008 liczba rodzin

potrzebujących wsparcia pomocy społecznej wyniosła 258 rodzin, liczba osób w rodzinach 897, tj. 33,25 % wszystkich mieszkańców gminy

Natomiast w roku 2011 liczba rodzin potrzebujących wsparcia pomocy społecznej wyniosła 197 rodzin, liczba osób w rodzinach 662, tj. 25,43 % wszystkich mieszkańców gminy

Biorąc pod uwagę typy rodzin objęte pomocą społeczną, największą grupę stanowią rodziny z dziećmi. Rodziny z dziećmi stanowią 64,4 % wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej. Spośród rodzin z dziećmi największy odsetek stanowią rodziny z dwójką dzieci.

Wśród rodzin korzystających z pomocy znaczny odsetek stanowią również emeryci i renciści, zwłaszcza znacznie podniósł się ten wskaźnik w roku 2008. Liczba rodzin emerytów i rencistów wzrosła prawie dwukrotnie w stosunku do roku 2005. Część tych rodzin znalazła się w kręgu podopiecznych pomocy społecznej ze względu na swój wiek, i zły stan zdrowia powoduje konieczność korzystania z usług opiekuńczych, skierowania do domu pomocy społecznej, jednak większość z tych rodzin korzysta z pomocy z powodu złej sytuacji materialnej. Daje to podstawy sądzić, że osiągnane przez rencistów i emerytów świadczenia emerytalno-rentowne zabezpieczają ich niezbędnych potrzeb.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielniku jest realizatorem świadczeń rodzinnych. Świadczenia te przysługują rodzinom, w których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 504 zł, natomiast w rodzinach, w których jest wychowywane dziecko niepełnosprawne dochód nie może przekroczyć 583 zł na osobę. Natomiast ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego korzysta 7 rodzin.

Poniższa tabela prezentuje rodziny pobierające świadczenia rodzinne w rozbiciu na ilość dzieci w rodzinie.

p.	Typy rodzin	Liczba rodzin w roku		
		2005	2008	2011
1	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	187	155	116
2	Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny, w tym:	167	126	82
3	na 1 dziecko	64	42	16
4	Na 2 dzieci	60	54	38
5	Na 3 dzieci	33	20	21
6	Na 4 i więcej dzieci	10	10	7

Ochrona zdrowia

Podstawowa opieka zdrowotna publiczna jest zabezpieczona przez Gminny Ośrodek Zdrowia w Mielniku, który merytorycznie podlega pod Zakład Opieki Zdrowotnej w Siemiatyczach. W Ośrodku pracuje trzech lekarzy : 2 lekarzy rodzinnych i stomatolog oraz średni personel medyczny. W skład średniego personelu medycznego wchodzi 2 pielęgniarki , jedna zabiegowa i

jedna środowiskowa. Lecznictwo szpitalne , pogotowie ratunkowe, laboratorium i inspekcja sanitarna znajdują się w Siemiatyczach.

Zadaniem personelu GOZ jest nie tylko leczenie ale przede wszystkim zapobieganie wszelkim chorobom i uzależnieniom cywilizacyjnym, społecznym a także wszelkim nałogom.

Profilaktykę prowadzi się na terenie Ośrodka jak również wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Prowadzone są zajęcia poświęcone programom zdrowotnym ogólnokrajowym i lokalnym. Organizowane spotkania z rodzicami mają na celu poszerzenie wiadomości na temat chorób dzieci i młodzieży (cukrzyca, astma) oraz postępowania w razie nasilenia się objawów.

Osoby starsze , samotne czy niedołączone objęte są opieką pielęgniarsko – lekarską. Kobiety ciężarne i noworodki podlegają opiece położnej, pracującej w Poradni K w Siemiatyczach.

Kultura i sztuka.

Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Mielniku

Celem GOKSIRU jest pozyskiwanie i przygotowanie środowiska do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenie jej wartości poprzez wielokierunkową działalność oświatową , kulturalną i wychowawczą oraz rozwój kultury fizycznej i zaspakajanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie sportu i rekreacji.

GOKSIR realizując te cele wykonuje w szczególności takie zadania jak:

- Organizuje plenery, wystawy plastyczne, imprezy estradowe.
- Prowadzi działalność rozrywkową , sekcje i zespoły zainteresowań (malarstwo, teatr, taniec, muzyka, fotografika, wikliniarstwo, wyroby z gliny).
- Prowadzi działalność oświatową, naukę języków obcych, obsługę i dostęp do technik i informatyczny
- Organizuje zespołowe uczestnictwo w sporcie, rekreacji i turystyce.
- Organizuje imprezy rekreacyjne, sportowe i turystyczne.
- Organizuje imprezy zlecone.

Gminna Biblioteka Publiczna

Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku funkcjonuje na zasadach określonych w ustawie o bibliotekach, jest jednostką samodzielną, posiada własny statut i jest wpisana do rejestru instytucji kultury w Urzędzie Gminy Mielnik.

W ramach promocji czytelniczej w bibliotece odbywają się różne zajęcia: konkursy, wystawy, wycieczki. Biblioteka obejmuje swym zasięgiem wszystkie grupy czytelników. W roku 2010 księgozbiór w bibliotece i punktach bibliotecznych Gminy wyniósł łącznie 19.114 woluminów (powyżej średniej w powiecie siemiatyckim). Na jedną placówkę biblioteczną w Gminie przypada 643 ludności, co jest wskaźnikiem bardzo korzystnym (średnia w powiecie 2.782, a średnia w województwie 4.234). czytelnictwo liczone ilością czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności zajmuje 2 miejsce w powiecie siemiatyckim i 5 w województwie podlaskim. Za rok 2011

w zakresie czytelnictwa Gmina Mielnik zajęła 20 miejsce w kraju wg rankingu „Rzeczypospolitej” wśród miejscowości do 2 000 mieszkańców. W Mielniku nie funkcjonuje kino. Po przebudowie w budynku uruchomiono Ośrodek dziejów Ziemi Mielnickiej – Muzeum w Mielniku. Uroczyste otwarcie nastąpiło w październiku 2011r.

Sport, Turystyka i Rekreacja

Agroturystyka

Ogółem w Gminie działa 25 kwater agroturystycznych dysponujących łącznie 60-miejscami noclegowymi. Kwatery agroturystyczne zlokalizowane w miejscowościach: Mielnik – 17 kwater, Wajków – 1 kwatera, Osłowo- 1 kwatera, Homoty – 1 kwatera, Radziwiłłówka- 1 kwatera, Sutno – 3 kwatery, Pawłowicze – 1 kwatera.

We wsi Mielnik działa Stowarzyszenie Agroturystyczne „Puszcza Mielnicka” w Mielniku ul. Zaszkolna1.

Obiekty sportowe

W Mielniku znajdują się dwa obiekty sportowe, będące wspólną bazą treningową. Pod względem wyposażenia i standardów spełniają one wymagania zaawansowanych grup sportowców.

- Hala sportowa z trybunami na ok. 200 miejsc stojących, mieszcząca się przy Zespole Szkół w Mielniku.
- Pełnowymiarowe boisko sportowe wraz z trybunami (260 krzesełek) i zapleczem sportowym(2 boiska piłkarskie :płyta główna i płyta rezerwowa, zaplecze : łazienki, natryski, szatnie- zaplecze nieczynne do odwołania).
- W miesiącu grudniu nastąpi oddanie do użytku obiektu sportowego ORLIK

Rzeźba terenu, duża różnica poziomów (80m) różnorodność krajobrazu stwarzają bardzo dobre warunki do uprawiania kolarstwa terenowego i biegów przełajowych. Rzeka Bug stwarza bardzo dobre warunki do uprawiania kajakarstwa.

Na terenie gminy Mielnik istnieją bardzo dobre warunki do turystyki rowerowej. Przez gminę przebiega około 100km dróg asfaltowych oraz ponad 50km dróg utwardzonych o dobrej nawierzchni. Poza drogami Siemiatycze – Adamowo i Siemiatycze – Mielnik na pozostałych drogach asfaltowych jest niskie natężenie ruchu samochodowego.

CZĘŚĆ III. OGÓLNA OCENA STANU GMINY

Właściwe zagospodarowanie przestrzenne oraz odpowiedni poziom infrastruktury technicznej ma decydujący wpływ na zrównoważony rozwój każdej gminy z poszanowaniem otaczającego go środowiska i z zachowaniem panującego krajobrazu. Tylko taki rozwój przyniesie

poprawę warunków życia oraz pracy jej mieszkańców. Musi być przy tym zachowana spójność gospodarcza i komunikacyjna gminy z regionem, w którym jest położona.

Spadek dochodów mieszkańców jest skutkiem obniżania się standardu życia mieszkańców, pogarsza się ich sytuacja zdrowotna oraz narastają frustracje i patologie społeczne w gminie. Ubożenie mieszkańców nie wyzwala w nich aktywności społecznej, a młodzież „zachęca” do migracji z rodzinnych miejscowości. Istnieje wzrastające ukierunkowanie mieszkańców na różne formy świadczeń z pomocy społecznej, potęguje się ich przywiązanie do opiekuńczej roli państwa.

Konieczne jest dokonywanie corocznego monitoringu, uzupełniania i poszerzania bazy danych oraz powtórnego dokonywania szacunku prognozy, w celu wychwycenia pojawienia się przesłanek wskazujących na stabilizację liczebności mieszkańców gminy. Jest to konieczne przede wszystkim z punktu widzenia planowania inwestycji gminnych, wielkości bazy oświatowej oraz rozwoju pozostałej infrastruktury komunalnej, technicznej i społecznej.

CZĘŚĆ IV. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. W zakresie pomocy społecznej

W latach poprzednich pomoc społeczna usytuowana była na obrzeżach systemu społeczno- gospodarczego i koncentrowała się głównie na tych, którzy „nie mieścili się” w nim. Obecnie przeznaczona jest także dla tych, którzy nie radzą sobie w zmieniającej się szybko rzeczywistości, a jej funkcja w systemie polityki społecznej jest nowa. Pomoc społeczna nie pełni już roli „uzupełnienia” systemu, lecz stanowi jego istotny i trwały element.

Stale wzrasta zakres działań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, zwiększa się liczba spraw i ich „ciężar gatunkowy” oraz stopień trudności. Tym negatywnym trendom sprzyjają takie czynniki jak: redukcje zatrudnienia, deficyt nowych miejsc pracy, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia itp.

W związku z tym, stale rośnie liczba osób oczekujących pomocy, zwłaszcza materialnej, podczas gdy środki finansowe, jakimi dysponuje ośrodek pomocy społecznej są coraz bardziej niewystarczające w stosunku do potrzeb.

Poza zmianami „ilościowymi” rozszerzeniu się zadań pomocy społecznej towarzyszą też zasadnicze zmiany „jakościowe” problemów, które w znacznym stopniu dotyczą osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

Do niedawna byli to przede wszystkim ludzie starzy, a także osoby niepełnosprawne, rodziny wielodzietne i rodziny osób uzależnionych od alkoholu. Obecnie wśród podopiecznych przeważającą grupę stanowią osoby w tzn. wieku produkcyjnym, które z powodu bezrobocia lub

zbyt niskich dochodów nie dysponują wystarczającymi środkami na utrzymanie oraz szukają wsparcia z uwagi na trudności w rozwiązywaniu innych istotnych problemów.

Na podstawie przeprowadzonej analizy przyznanych świadczeń przez ośrodek pomocy społecznej, na przełomie ostatnich czterech lat, należy stwierdzić, iż pomoc w formie wypłacanych zasiłków okresowych, dożywiania dzieci w szkole, wydatki związane z wypłatą zasiłków stałych, zasiłków celowych, zakup ubrań i opłatki składki na ubezpieczenie zdrowotne kształtuje się mniej więcej na tym samym poziomie. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS w Mielniku na przestrzeni lat charakteryzuje tendencja spadkowa. Należy jednak nadmienić, że przyczyną tego stanu rzeczy jest ustawodawstwo socjalne, które poprzez regulacje prawne pozornie zdejmuje z „ramion” GOPS - ów świadczeniobiorców. Część świadczeń z pomocy społecznej zostało zastąpione świadczeniami rodzinnym. Świadczenia te nadal „obsługiwane są” przez pracowników pomocy społecznej.

2. W zakresie polityki prorodzinnej

W polityce państwa jak i władz samorządowych wobec rodziny niezbędny jest podsystem działań uwzględniający potrzeby rodzin, które znajdują się w szczególnie trudnych sytuacjach, takich jak: rodziny niepełne, wielodzietne, dotknięte chorobą (niepełnosprawnością), patologiczne. W rodzinach tych występuje kumulacja czynników negatywnych np. niedostatek i ubóstwo, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza itp.

Ubożenie mieszkańców Gminy powoduje, iż nie mają oni środków na kształcenie swoich dzieci. Negatywne wzorce wychowawcze, zarówno zewnętrzne jak i te wynikające z najbliższego otoczenia, brak dyscypliny młodzieży i zbytne usamodzielnienie się dzieci, w konsekwencji może doprowadzić do zachwiania się wśród młodych ludzi systemu wartości.

3. W zakresie edukacji publicznej

Szkoły są jednostkami publicznymi, ich cele i zadania określone są w ustawie o systemie oświaty. Zapewniają możliwość bezpłatnej nauki wszystkim uczniom zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami. Sprawują opiekę nad uczniami oraz współdziałają z rodzicami. Realizują optymalne warunki rozwoju ucznia z zachowaniem zasad bezpieczeństwa oraz promocji i ochrony zdrowia. Ponadto umożliwiają uczniom podtrzymywanie tożsamości narodowej, językowej i religijnej.

4. W zakresie ochrony zdrowia

Promocja zdrowia powinna znajdować się wśród priorytetów działalności samorządu terytorialnego, w tym także w zakresie finansowania. Należy prowadzić profilaktykę zdrowotną ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki stomatologicznej, osteoporozy, otyłości, wad postawy, słuchu, badań mammograficznych i innych. Nadrzędnym celem profilaktyki powinna być poprawa

stanu zdrowia i zmniejszenie liczby osób w wieku średnim, otrzymujących orzeczenia o niepełnosprawności oraz podniesienie świadomości zdrowotnej, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

5. W zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi

Zadania ujęte do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ukierunkowane są na poprawę stanu zdrowia rodziny, przede wszystkim poprzez kreowanie pozytywnego wizerunku rodziny, edukację rodziców, wspieranie stowarzyszeń i organizacji młodzieżowych oraz szeroko rozumianą ochronę dzieci, młodzieży i rodzin przed zagrożeniami zewnętrznymi m.in. zagrożeniami związanymi z problemami alkoholowymi, przemocą i narkomanią.

6. W zakresie przestępczości

Brak dyscypliny dzieci i młodzieży, chęć zaimponowania kolegom, brak zainteresowania rodziców, ogólna brutalizacja życia kreowana w mediach, brak pozytywnych wzorców powoduje, iż wzrasta zagrożenie przestępczością. Szczególnie niepokojącym i dającym wiele do myślenia jest fakt, iż same dzieci przemoc rówieśniczą obecnie traktują jako coś powszechnego. Niestety z obawy przed odwetem i zemstą kolegów milczą – nie chcąc, aby ich przykre doświadczenia ujrzały światło dzienne.

7. W zakresie budownictwa socjalnego

Zjawisko bezdomności w naszej gminie nie jest zjawiskiem śladowym. Na terenie gminy zamieszkują rodziny, których warunki mieszkaniowe są złe. Dla tych osób jak i rodzinom, które mogą znaleźć się bez „dachu nad głową”, w związku ze zdarzeniem losowym należałoby stworzyć lokale socjalne.

CZĘŚĆ V. WYKAZ PROBLEMÓW I POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY MIELNIK

W trakcie warsztatów, które odbyły się w 6.06.2012r. poddano analizie problemy i potrzeby społeczne mieszkańców.

1. Problemy mieszkańców gminy

Przyczyny problemu	Nazwa problemu	Skutki problemu
- brak miejsc pracy - mała liczba zakładów pracy - mała aktywność zawodowa	BEZROBOCIE	- migracja ludności w wieku produkcyjnym - wykluczenie społeczne - patologie społeczne - ubóstwo

- brak wychowania w rodzinie - brak alternatywnych form spędzania wolnego czasu	ALKOHOLIZM	- patologia społeczna - ubóstwo - przestępczość - uzależnienia, choroby (AIDS, HIV)
- brak opieki rodziców - brak zajęć (świecic dla młodzieży) - brak autorytetów dla młodych ludzi	PRZESTĘPCZOŚĆ	- kradzieże - bójki, rozboje, narkotyki - wymuszenia rozbójnicze
- słabe zarobki	BRAK MIESZKAŃ SOCJALNYCH	- migracja ludności do większych miast
- brak pracy - słabe zarobki	UBÓSTWO SPOŁECZEŃSTWA	- brak środków na zaspokajanie podstawowych potrzeb
- małe zarobki - migracje ludzi młodych	STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA (MAŁY PRZYROST NATURALNY)	- zmniejszająca się liczba mieszkańców - mało dzieci w szkołach podstawowych
- długotrwałe choroby - wypadki	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	- niezaradność - bariery architektoniczne
- ograniczone środki finansowe na działalność KGW	BRAK ROZWOJU KULTURALNEGO OSÓB STARSZYCH	- mała integracja społeczna osób starszych

2. Potrzeby dzieci i młodzieży, rodzin i osób starszych

Określenie potrzeb	Poziom zaspokajania potrzeb
<p>1. Dzieci i młodzież:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opieka i przebywanie wśród dzieci - gimnastyka korekcyjna - opieka medyczna (stomatolog, pediatra) - potrzeba bycia z rówieśnikami - potrzeba rozwoju umiejętności swoich zdolności, osobowości - warsztaty młodzieżowe dla młodzieży nie uczącej się - potrzeba realizacji własnych zainteresowań - potrzeba aktywności fizycznej - potrzeba pomocy przy nabyciu umiejętności czytania ze zrozumieniem <p>2. Rodziny</p> <ul style="list-style-type: none"> - porady prawne - imprezy integracyjne - praca - warunki mieszkaniowe - opieka lekarska - potrzeby mieszkaniowe młodych rodzin, mieszkania socjalne - opieka socjalna - rodzice osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> - zaspokojone częściowo - zaspokojone w połowie potrzeb - zaspokojone w połowie potrzeb - zaspokojone częściowo - zaspokojone częściowo - brak - zaspokojone częściowo - zaspokojone w całości - słabo zaspokojone - zaspokojone w całości - zaspokojone w całości - zaspokojone w połowie potrzeb - zaspokojone w prawie wystarczającej ilości - zaspokojone częściowo - brak zabezpieczenia w całości potrzeb - zapewniona w miarę środków - brak zabezpieczenia,

3. Osoby starsze
- opieka lekarska
 - rehabilitacja
 - samotność osób starszych

- zaspokojona na miarę potrzeb
- zaspokojona w części potrzeb
- brak opieki całodobowej

W oparciu o diagnozę i analizę problemów i potrzeb społecznych wypracowano wyżej wymienione obszary problemowe gminy.

3. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze funkcjonujący system pomocy społecznej w gminie • Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin • znajomość środowiska uczniów przez nauczycieli • szybka wykrywalność patologii, dobry kontakt pomiędzy GOPS, szkołami, dzielnicowym, strażą graniczną • utrudniony dostęp do narkotyków • punkt apteczny • dostęp do ochrony zdrowia • działalność GOKSIR i GBP, Zespołu Szkół im. Unii Mielnickiej w Mielniku, • dobrze zachowane środowisko naturalne • Gmina zwodociągowana • hala sportowa, stadion • kultywowanie tradycji • działalność OSP 	<ul style="list-style-type: none"> • bieda panująca w społeczeństwie • brak dostępu do specjalistów, np. logopeda, psycholog • długa procedura skierowania osób na leczenie • zbyt łagodne przepisy • niewystarczająca ilość czasu poświęcona spotkaniom dotyczącym zagrożeń związanych z piciem alkoholu i spożywaniem narkotyków • złe wzory społeczne • marazm, pesymizm • brak zaangażowania społeczeństwa w sprawy lokalne

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • pozyskiwanie środków zewnętrznych na różnorodne cele społeczne i rozwój zasobów ludzkich (tworzenie nowych miejsc pracy) inwestycje gminne • współpraca instytucji publicznych i prywatnych • koordynacja działań różnych podmiotów w przedmiocie ograniczenia zjawisk patologicznych • likwidacja barier architektonicznych • tworzenie systemu stypendialnego dla najzdolniejszych • nowe technologie informatyczne • zwiększenie dostępu do internetu • powrót młodych z zagranicy na wieś • rozwój agroturystyki, małej gastronomii, wioski tematycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • zbyt wysokie koszty prowadzące do obniżenia poziomu edukacji • masowe wyjazdy za granicę • rozpad rodziny • utrata pracy • utrata zdrowia • trudności w nauce i życiu rodziny • wypadki losowe • niestabilne prawo • postawa roszczeniowa • słaba motywacja do podnoszenia kwalifikacji • rozbieżność pomiędzy kwalifikacjami a potrzebami • wyludnienie wsi starzenie się • mała motywacja do nauki

CZĘŚĆ VI. KIERUNKI ROZWOJU GMINY

1. Wizja rozwoju gminy Mielnik

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmujemy działania strategiczne. Wizja definiowana jest jako pozytywne wyobrażenie przyszłości organizacji lub osoby, wyprowadzone na podstawie uznanych wartości i idei, z którego wywodzą się cele i plany działania. „Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.”

Na podstawie analizy sytuacji społecznej, wyodrębnienia obszarów problemowych oraz w wyniku prac warsztatowych określono Wizję rozwiązywania problemów społecznych. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mielnik wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina ma zintegrowaną społeczność lokalną, wykorzystuje walory przyrodnicze zapewnia wysoki poziom edukacji, szeroką ofertę kulturalną, dba o bezpieczeństwo rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziała bezrobociu i patologiom społecznym.

2. Cele strategiczne

Nadrzędnym celem strategii jest zaspokojenie potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, doprowadzenie ich do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Główne cele strategiczne określają co zamierzamy osiągnąć i do czego przyczyniają się opisane osiągnięcia.

Podczas prac warsztatowych, na podstawie analizy SWOT, oraz analizy problemów społecznych występujących w gminie reprezentanci społeczności Gminy Mielnik sformułowali następujące obszary problemowe:

1. Integracja społeczna, problemy osób starszych i niepełnosprawnych
2. Edukacja i kultura
3. Bezrobocie i patologie społeczne
4. Bezpieczeństwo i infrastruktura

Dla każdego z obszarów, określone zostały cele strategiczne, które są rozwinięciem wizji i wskazują główne kierunki rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców. Brzmiały one jak niżej:

- dla obszaru „Integracja społeczna, problemy osób starszych i niepełnosprawnych”

Rozwój integracji środowiska i kompleksowa opieka nad rodziną, osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

- dla obszaru „Edukacja i kultura”

Zapewnienie wysokiego poziomu edukacji i bogatej oferty kulturalnej.

- dla obszaru „Bezrobocie i patologie społeczne ”

Przeciwdziałanie patologiom społecznym i wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

- dla obszaru „Bezpieczeństwo i infrastruktura”

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy, poprawa dostępności i jakości infrastruktury.

2.1. Obszar 1. Integracja społeczna, problemy osób starszych i niepełnosprawnych

Cel główny:

Rozwój integracji środowiska i kompleksowa opieka nad rodziną, osobami starszymi i niepełnosprawnymi, dziećmi i młodzieżą.

Cel operacyjny:

Dążenie do utworzenia miejsc do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	Wskaźniki realizacji
1. rozwój świetlic wiejskich	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość prowadzonych zajęć, liczba osób korzystających
2. rozwój klubów wiejskich	GOK	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	
3. rozwój klubów sportowych	Szkoła, stowarzyszenia	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	

Cel operacyjny:

Zwiększenie dostępności obiektów sportowych i kulturalnych dla mieszkańców gminy.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. organizacja turniejów i zawodów sportowych adresowanych do społeczności gminnej	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość organizowanych imprez,
2. prowadzenie treningów drużyn sportowych	szkoła, stowarzyszenie	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników
3. dalszy rozwój i utrzymanie istniejących zespołów muzyczno – tanecznych, włączenie młodzieży do zespołów	szkoła, stowarzyszenie	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników
4. organizowanie wyjazdów na basen	Zespół Szkół	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba wyjazdów i uczestników
5. nieodpłatne udostępnianie bazy sportowej, szkolnej na działalność zespołów tematycznych np. sportowych, artystycznych	Zespół Szkół	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników
6. organizowanie wypoczynku letniego przez Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników

Cel operacyjny

Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. organizacja Dnia Seniora	GOKSIR, Koło ZERiI "Jarzębina",	budżet gminy, środki zewnętrzne	X / XI każdego roku	liczba uczestników
2. zapewnienie usług opiekuńczych w środowisku	GOPS	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba osób objętych
3. likwidacja barier architektonicznych w świetlicach wiejskich, szkołach, urzędzie gminy, GOKSIR, GBP	PFRON, UG, Rada Sołecka	budżet gminy, fundusz sołecki, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba obiektów
4. rozszerzenie usług rehabilitacyjnych – zapewnienie transportu lub rehabilitanta na miejscu	ZOZ, PCPR, UG	budżet NFZ, budżet Starostwa, gminy	2012-2020	ilość usług

5. utworzenie wolontariatu i przygotowanie do pracy wolontariuszy	GOPS, Zespół Szkół	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba wolontariuszy
---	--------------------	---------------------------------	-----------	----------------------

Cel operacyjny

Wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodziny.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji
1. świadczenie pomocy finansowej i w naturze	GOPS	budżet gminy	2012-2020
2. organizowanie i finansowanie dożywiania w szkołach	GOPS, szkoła	budżet gminy	2012-2020
3. organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego przy udziale organizacji pozarządowej	GOPS, Zespół Szkół, GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020
4. interwencja w środowiskach zagrożonych patologią	KPP, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	budżet gminy	2012-2020
5. praca socjalna - rozwijanie poradnictwa rodzinnego i prawnego	GOPS	budżet gminy	2012-2020
6. organizacja festynów rodzinnych	GOKSIR, Rada sołecka	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020

Cel operacyjny

Ochrona zdrowia poprzez profilaktykę.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. promocja zdrowego stylu życia	GOZ, GOKSIR, UG, Zespół Szkół	budżet gminy	2012-2020	liczba pogadanek/imprez
2. edukacja publiczna w zakresie ochrony zdrowia, pogadanki, spotkania, broszury	GOZ, GOKSIR, UG, Zespół Szkół	budżet gminy	2012-2020	liczba odbiorców
3. organizacja badań	GOZ, UG	NFZ	2012-2020	liczba przebadanych osób
4. stworzenie możliwości prowadzenia usług rehabilitacyjnych	ZOZ, PCPR	NFZ, budżet Starostwa	2012-2020	ilość usług

2.2. Obszar 2. Edukacja i kultura

Cel główny:

Zapewnienie wysokiego poziomu edukacji i bogatej oferty kulturalnej.

Cel operacyjny

Podnoszenie jakości edukacji i zapewnienie równego startu edukacyjnego.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. wspieranie doskonalenia kadry pedagogicznej uwzględniającego nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe dzieci i młodzieży	Zespół Szkół	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba przeszkolonych
2 .zapewnienie dostępu do informacji o możliwości kontynuacji kształcenia ogólnego i zawodowego	Zespół Szkół , GBP	budżet gminy	2012-2020	liczba zajęć, liczba uczniów objętych pomocą
3. prowadzenie zajęć korekcyjno - wyrównawczych dla uczniów z trudnościami i deficytami rozwojowymi	Zespół Szkół	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba zajęć, liczba uczniów objętych pomocą
4. pozyskiwanie środków unijnych na zajęcia pozalekcyjne	Zespół Szkół , UG, GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba zajęć, liczba uczniów objętych pomocą

Cel operacyjny

Tworzenie warunków do opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1.zatrudnienie nauczycieli specjalizujących się w wychowaniu przedszkolnym,	Zespół Szkół	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba punktów liczba nauczycieli
2. wyposażenie w sprzęt dydaktyczny	GOKSIR, Zespół Szkół	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	sprzęt

Cel operacyjny

Wzbogacenie oferty zagospodarowania czasu wolnego.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży - utworzenie przedmiotowych kół zainteresowań w szkole, GOK, GBP	szkoła, GOKSIR, GBP	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba zajęć, liczba uczniów objętych pomocą
2. organizacja konkursów i zawodów sportowych	Zespół Szkół, GOKSIR, GBP	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość konkursów, zawodów
3. wykorzystanie obiektów sportowych z możliwością bezpłatnego korzystania	Zespół Szkół, UG	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba imprez, liczba uczestników
4. upowszechnianie aktywnych i bezpiecznych form spędzania wolnego czasu (rajd pieszy, rowerowy)	Zespół Szkół, GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba zajęć, liczba uczestników
5. zapewnienie opieki dzieciom w okresie wakacyjnym i ferii zimowych	Zespół Szkół, GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	
6. doposażenie bazy szkół	UG	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	sprzęt

Cel operacyjny

Upowszechnianie i wzbogacenie oferty kulturalnej w społeczności lokalnej.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. doposażenie świetlic wiejskich i bibliotek w odpowiednią bazę	GOKSIR, GBP	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	sprzęt
2. zatrudnienie specjalistów – animatorów i instruktorów kultury, wolontariat	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość fachowców

3. wprowadzenie kalendarza imprez kulturalnych i sportowych (np. Festyny Rekreacyjne, Turniej Wsi)	GOKSIR		2012-2020	ilość imprez
4. współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych	GOKSIR		2012-2020	ilość imprez
5. organizacja spotkań dla mieszkańców ze znanymi ludźmi kultury, polityki sztuki	GOKSIR, GBP	budżet gminy	2012-2020	
6. organizacja dowożenia osób starszych na spotkania, imprezy	GOKSIR	budżet gminy	2012-2020	
7. Promocja czytelnictwa, rozwój księgozbioru	GBP	budżet gminy	2012-2020	ilość zakupionych książek, ilość publikacji
8. Promocja Dobrych praktyk	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba szkoleń
9. Szkolenie w zakresie pisania i realizacji projektów	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość zrealizowanych projektów
10. Szukanie funduszy	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	
11. Organizacja wizyt studyjnych	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość wizyt studyjnych

Cel operacyjny

Wzbudzanie aktywności wśród młodzieży - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1 .włączenie młodzieży w życie publiczne i społeczne	szkoła, GOKSIR, GBP	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość uczestników

2. rozwijanie zainteresowań	Zespół Szkół, GOKSIR, GBP	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników
3. rozwój talentów twórczości młodzieżowej	Zespół Szkół, GOKSIR, GBP	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników
4. stworzenie Ośrodka Rekreacji Sportowej	Zespół , GOK, UG	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	

Cel operacyjny

Podjęmowanie działań służących podtrzymywaniu miejscowej tradycji.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. organizowanie spotkań z osobami starszymi	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość spotkań i uczestników
2. konkursy związane z tradycją naszego regionu	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość konkursów i uczestników
3. opracowanie i wydanie informatora odnośnie naszego regionu np. organizacja i prowadzenie portalu dot. informacji kulturalnej i turystycznej, folderu promocyjnego	UG, GOK	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	
4. prowadzenie warsztatów dot. ginących zawodów	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników i warsztatów
5. zachęcanie do uczestnictwa w tworzeniu dóbr kultury, organizowanie warsztatów dziennikarskich	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników i warsztatów
6. rozwój gazety gminnej, włączenie młodzieży	UG, GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	
7. rozwój Kół Gospodyń Wiejskich	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość kół
8. promocja kuchni regionalnej	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba imprez

9. organizacja warsztatów dla rodziców (podniesienie świadomości rozwoju kultury , włącznie się w akcje)	GOKSIR, szkoła	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość warsztatów i uczestników
--	----------------	---------------------------------	-----------	--------------------------------

2.3. Obszar 3. Bezrobocie i patologie społeczne

Cel główny:

Przeciwdziałanie patologiom społecznym i wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Cel operacyjny

Rozwijanie aktywnych form przeciwdziałających bezrobociu mieszkańców.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. udział w programach organizowanych przez PUP	GOPS, GOKSIR, UG	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników
2. organizowanie spotkań dla bezrobotnych np. z doradcami zawodowymi, pisanie cv, listu motywacyjnego	GOPS, GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników
3. organizacja kursów i szkoleń w zakresie ginących zawodów	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba uczestników
4. aktywizacja mieszkańców w zakresie poszukiwania pracy- kramik ogłoszeń	UG, GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba ofert pracy
5. udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego	GOPS	budżet gminy	2012-2020	liczba świadczeń
6. praca socjalna: udzielanie wsparcia merytorycznego i psychologicznego w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	GOPS	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba udzielonych porad

Cel operacyjny

Zapobieganie problemom uzależnień od alkoholu i przeciwdziałanie narkomanii.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie ograniczania zjawiska alkoholizmu i narkotyków	UG, GOPS, KPP, szkoła	budżet gminy	2012-2020	liczba pogadań, publikacji
2. wsparcie psychospołeczne rodzin cierpiących z powodu osób nadużywających alkoholu i narkotyków	UG, GOPS, KPP, Punkt Informacyjno - Konsultacyjny	budżet gminy	2012-2020	liczba spotkań
3. organizacja spotkań ze specjalistami	UG, GOPS, Zespół Szkół	budżet gminy, środki zewnętrzne budżet gminy	2012-2020	liczba spotkań
4. pomoc uzależnionym i ich rodzinom w nawiązywaniu kontaktu z poradniami AA, ALANON	UG, GOPS	budżet gminy	2012-2020	liczba osób
5. organizacja festynów promujących zdrowy styl życia	GOK, UG	budżet gminy	2012-2020	liczba uczestników
6. wsparcie finansowe rodzin dotkniętych uzależnieniem	GOPS	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba świadczeń
7. prowadzenie punktu informacyjno - konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu	UG	budżet gminy	2012-2020	liczba spotkań
8. praca socjalna: udzielanie wsparcia merytorycznego osobom uzależnionym i ich rodzinom w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem	GOPS	budżet gminy	2012-2020	

Cel operacyjny

Przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. wsparcie osób i rodzin najuboższych i nauka gospodarności	GOPS	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba świadczeń i porad
2. pomoc w znalezieniu pracy osobom poszukującym zatrudnienia	GOPS	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	
3. realizacja programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania	GOPS, szkoła	budżet gminy	2012-2020	liczba świadczeniobiorców

Cel operacyjny

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. wsparcie psychologiczne i prawne dla ofiar przemocy domowej	GOPS, UG, Zespół Interdyscyplinarny	budżet gminy	2012-2020	
2. współpraca z dzielnicowym	GOPS, GOZ, Zespół Szkół		2012-2020	
3. prowadzenie działań związanych z „Niebieską Kartą”	GOPS, KPP, LZI	budżet gminy	2012-2020	ilość „Niebieskich Kart”
4. praca socjalna, wsparcie -porady prawne	GOPS, UG	budżet gminy	2012-2020	ilość porad
5. wspólne formy spędzania czasu wolnego w rodzinie	GOKSIR	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	

2.4. Obszar 4. Bezpieczeństwo i infrastruktura

Cel główny:

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy, poprawa dostępności i jakości infrastruktury.

Cel operacyjny

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży szkoły podstawowej i gimnazjalnej na temat zasad bezpieczeństwa w ruchu pieszym (Bezpieczna droga do szkoły)	Zespół Szkół, KPP	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	liczba zajęć i uczestników
2. szkolenia dla uczniów szkoły podstawowej i młodzieży gimnazjalnej w zakresie zasad ruchu drogowego z możliwością uzyskania karty rowerowej i moto rowerowej	Zespół Szkół, KPP	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość szkoleń
3. dokonywanie wycinki drzew i krzewów ograniczających widoczność w ruchu drogowym	UG	budżet gminy	2012-2020	
4. powszechna edukacja w zakresie udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków drogowych	GOZ, Zespół Szkół, KPP	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	ilość szkoleń

Cel operacyjny

Poprawa stanu infrastruktury.

ZADANIA	Realizatorzy	Źródła finansowania	Czas realizacji	wskaźniki realizacji
1. tworzenie i rozbudowa infrastruktury oraz warunków służących aktywności sportowej i rekreacyjnej młodego pokolenia	UG, Zespół Szkół	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	
2. budowa i rozbudowa boisk przyszkolnych, budowa 'ORLIKA'	UG, Zespół Szkół	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	
3. doposażenie szkół i placówek w sprzęt sportowy	UG, GOKSIR,	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	

4. cykliczne dokonywanie przeglądów drożności rowów i przepustów w pasie drogowym	UG, Spółka Wodna	budżet gminy, środki zewnętrzne	2012-2020	
---	------------------	---------------------------------	-----------	--

CZĘŚĆ VII. FINANSOWANIE, REALIZACJA I MONITOROWANIE STRATEGII

1. Finansowanie

Realizacja zadań zawartych w strategii rozwiązywania problemów społecznych wymagać będzie określonych nakładów finansowych.

Środki na ich realizację pochodzą z następujących źródeł:

- budżet gminy
- fundusze celowe
- budżet państwa
- fundusze strukturalne

W tym celu zostaną wykorzystane różne formy finansowania:

- dotacje celowe
- subwencje
- granty
- środki własne

Pozyskiwanie opisanych powyżej środków to nie tylko sprostanie wymaganiom określonym w dokumentach, lecz również współpraca z wieloma partnerami, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Organizacje pozarządowe mają możliwość ubiegania się o fundusze europejskie, w ramach programów, które nie zawsze są dostępne dla samorządów. Jednak zdolność opracowania i zarządzania projektami bywa ograniczona zasobami kadrowymi i finansowymi. Przy ogromnej puli możliwych do zdobycia środków, projekty powinny być tworzone we współpracy organizacji pozarządowych i samorządów.

2. Zarządzanie i wdrażanie

Opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych nie jest samo w sobie receptą na sukces, konieczne jest podjęcie działań mających na celu konsekwentne jej wdrażanie, czuwanie nad realizacją i kontrolowanie jej przebiegu. Organem odpowiedzialnym za realizację polityki władz gminy na poziomie operacyjnym jest Wójt Gminy, na którym w świetle obowiązujących przepisów spoczywa zarządzanie bieżącymi sprawami gminy. Bezpośrednim wykonawcą

założonych w strategii celów i zadań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest koordynatorem podejmowanych działań, przy czynnym współudziale innych jednostek organizacyjnych funkcjonujących na terenie gminy jak i innych zaangażowanych podmiotów. Wdrożenie zapisów strategii nie może odbywać się bez czynnego udziału i poparcia Rady Gminy. Działania Rady Gminy polegać powinny przede wszystkim na aktywnym udziale w pracach przy przygotowaniu i uchwalaniu kolejnych rocznych budżetów, gdyż przewidziane w budżecie środki finansowe w znacznym stopniu decydują o realizacji zamierzeń przyjętych w strategii. Rada Gminy winna być również informowana przez koordynatora o efektach realizacji oraz prowadzonym monitoringu strategii.

3. Monitoring i ewaluacja

Skuteczne wdrażanie oraz monitoring strategii wymaga gromadzenia i analizy odpowiednich informacji zgodnie z przyjętymi założeniami. Działania te pozwolą na elastyczne reagowanie na zmiany zachodzące w otoczeniu, gdyż mogą one wymusić konieczność modyfikacji celów zawartych w strategii, a także sposobów ich realizacji. W tym celu konieczne jest powołanie Komisji ds. Realizacji i Monitoringu Strategii. W skład komisji powinny wchodzić osoby zaangażowane w realizację zadań wyznaczonych w strategii, czyli Wójt Gminy, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Przewodniczący Rady Gminy.

Do głównych zadań komisji należeć będą:

1. bieżąca analiza stanu realizacji strategii,
2. obserwacja uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych mogących mieć wpływ na realizację strategii,
3. modyfikacja działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,
4. opracowanie kryteriów oceny stanu realizacji strategii.

Komisja ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii odpowiedzialna będzie za sporządzanie sprawozdań dla każdego z działań strategicznych. Aby zapewnić skuteczność prac wdrożeniowych komisja powinna podjąć współpracę z gminnymi jednostkami organizacyjnymi oraz podmiotami poza samorządowymi tj. podmiotami gospodarczymi, instytucjami i osobami fizycznymi, jak również organizacjami pozarządowymi. Nie bez znaczenia jest także proces informowania mieszkańców o przebiegu wdrażania strategii i korzyściach, jakie mogą wynikać z jej realizacji.

Dla zapewnienia efektywnego wdrażania zapisów strategii należy podjąć następujące działania:

- aktualizacja strategii dokonywana w razie konieczności, nie rzadziej jednak niż raz do roku,

- organizowanie spotkań z mieszkańcami gminy poświęconych realizacji strategii,
- aktywna współpraca z sąsiednimi gminami, starostwem powiatowym, powiatowym urzędem pracy oraz organizacjami pożytku publicznego.

CZĘŚĆ VIII. ZAKOŃCZENIE

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie miała wpływ na wdrożenie w gminie Mielnik nowoczesnego modelu polityki społecznej. Strategia kierunkuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego systemu pomocy społecznej. Zorientowanie strategii na wybranych grupach socjalnych przez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych, rozwojowych, jest najlepszą możliwością poprawy sytuacji wielu osób i rodzin, a także zaktywizowania wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu.

Celem Strategii są systemowe działania długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia, systemu edukacji, mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Strategia jest, zatem instrumentem nowoczesnej polityki społecznej wdrażanej na poziomie lokalnym przez władze samorządowe gminy, aktywizujące organizacje, instytucje i środowiska działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego.

Kierunki działań poszczególnych systemów zawartych w strategii, pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, jako zasadzie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy, co pozwala na rozwój i pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i samorządem.

